

PEDAGÓGIAI PROGRAM

TARTALOMJEGYZÉK

Jogszályi háttér	4
Bibliográfia.....	4
HELYZETKÉP	5
1. Bevezető	5
2. Az intézmény adatai	6
3. Az óvoda bemutatása	7
II. GYERMEKKÉP-ÓVODAKÉP	8
1. Nevelési filozófiánk.....	8
2. Gyermekkép	8
3. Óvodakép.....	9
4. Nevelési alapelveink	10
5. Nevelési célunk.....	10
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	11
1. Az egészséges életmód alakítása.....	11
a) Gondozás	12
b) Étkezés.....	13
c) Testápolás.....	13
d) Öltözködés.....	14
e) Mozgás	14
f) Pihenés.....	15
g) Egészségvédelem és edzés	15
2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés.....	16
a) Befogadás	18
b) Közösségi-erkölcsi nevelés	19
3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
a) Anyanyelvi fejlesztés, nevelés	21
b) Értelmi fejlesztés, nevelés	22
4. Idegen nyelvi nevelés	25
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	26
1. Személyi feltételek	26
2. Tárgyi feltételek.....	27
3. Az óvodai élet megszervezése.....	29
A) Hetirend - Napirend	29

B) Pedagógiai dokumentáció.....	32
a) Óvodai csoportnapló	32
b) A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció	33
4. Az óvoda kapcsolatai	35
A) Család	36
B) Társintézmények	36
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	38
1. Játék.....	38
2. Tevékenységben megvalósuló tanulás.....	46
A) Verselés, mesélés.....	48
B) Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	51
C) Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	58
D) Mozgás.....	60
E) Külső világ tevékeny megismerése.....	64
3. Munka.....	67
VI. INTEGRÁCIÓ - KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK	70
1. Sajátos nevelési igényű gyermek.....	70
2. A nemzetiséghez tartozó gyermekek és a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek	71
3. Tehetséges gyermekek - tehetséggondozás	72
VII. GYERMEKVÉDELEMI FELADATOK	73
VIII. MELLÉKLETEK	77
1. Külső-belső elvárások megjelenése a Pedagógiai Programban	77
2. Érvényességi rendelkezések	83
3. Legitimációs záradék	84

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- A Munkatörvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény
- A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2013. évi CXXV. törvény
- 363/2012 (XII. 17.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A Kormány 137/2018. (VII.25.) Korm.rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet módosításáról
- 229/2012 (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 346/2013.(IX.30) Korm. rendelet a pedagógus továbbképzésről, pedagógus - szakvizsgáról valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről

BIBLIOGRÁFIA

- Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF 1992
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára
- Országos tanfelügyelet. Kézikönyv óvodák számára
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez

HELYZETKÉP

1. BEVEZETŐ

“ Ő azt hiszi: csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban, otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle. “

(Varga Domonkos)

Programunk a magyar óvodai nevelés hagyományaira, értékeire, sajátosságaira, eredményeire épít, mindemellett tartalmazza a korszerű óvodai gyakorlat haladó irányzatait és a köznevelési törvénynek megfelelő tartalmakat.

Felhasználás szintjén Porkolábné Dr. Balogh Katalin komplex prevencióos óvodai programjából merítettünk.

Valljuk, hogy az óvodáskorú gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, amely ebben az életkorban a nevelés-fejlesztés leghatékonyabb eszköze. A játék kiemelt jelentősége megmutatkozik az óvoda napirendjében és a játékos tevékenységszervezésben is.

Programunk kiemelten kezeli a játékos mozgásfejlesztés, a testséma, térirányok, testi képességek fejlődésének elősegítését, a mozgásigény kielégítését, az egészséges életmód kialakítását.

A nevelés során arra törekszünk, hogy a gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak, úgy, hogy boldog gyermekkorukat megőrizhessék.

**Az Újpesti Nyár Óvoda
nevelőtestülete**

2. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Újpesti Nyár Óvoda

Az óvoda pontos címe:

1042 Budapest, Nyár u. 14.

Telefonszáma:

06-1-369-3050

E-mail címe:

nyaroviujpest@gmail.com

Honlap címe:

www.nyaroviujpest.hu

Az óvoda alapítója és fenntartója:

Budapest Főváros IV. kerület, Újpest Önkormányzat

Az óvoda fenntartójának címe:

1041 Budapest, István u. 14.

Az óvoda fenntartójának telefonszáma:

06-1-231-3141

Az óvodai csoportok száma:

7

Az óvoda alaptevékenysége:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. §-a alapján köznevelési feladat, amely óvodai nevelés

Az óvoda gazdálkodási formája:

Önállóan működő költségvetési szerv

3. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Óvodánk 1979-ben alapított önkormányzati fenntartású intézmény. Újpest városközpontjához közel, 3-10 emeletes házak által védett, csendes helyen, zöld környezetben található. 8 homogén összetételű csoporttal várjuk a hozzánk érkező gyerekeket.

A hozzánk járó családok jellemzően a kerületben élnek. illetve néhány a környező településekről járnak be. Környezetünket úgy alakítottuk ki, hogy barátságos, esztétikus, családi légkörben tölthessék mindennapjaikat a hozzánk járó óvodások. Csoportszobáink világosak, valamennyi terasszal rendelkezik, berendezésük a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően kialakított. Otthonosak, kuckósak, játékokkal gazdagon felszereltek. Óvodánk hatalmas zöld udvarral rendelkezik, ahol napos és árnyékos területek egyaránt megtalálhatóak. Játékaink uniós szabványnak megfelelő, biztonságos eszközök. Valamennyi mozgásformához biztosítottak a feltételek. Rendelkezünk műfüves focipályával és pancsolóval is.

Az érzelmi nevelés előtérbe helyezésével, a gyermekek biztonságérzetének kialakításával elősegítjük, hogy személyiségük életkoruknak megfelelően fejlődjenek. Valljuk, hogy a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék. Meggyőződésünk, hogy a játékban, a tevékenységben nyert tapasztalatok, a közösségi élmények kapcsán a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és szociális képességei együttesen fejlődnek.

Programunkat úgy építettük fel, hogy kiemelt szerepet szántunk a mozgásnak, és ehhez kapcsolódóan az egészséges életmódra nevelésnek. Különös gondot fordítunk a környezeti nevelésre, a külső világ tevékeny megismerésére. Intézményünk **Zöld óvodaként** működik. Ennek jegyében középsőseink és nagycsoportosaink szervezett kirándulásokon tapasztalhatják meg a természeti környezetet. Óvodánk udvarán zöldegyes, virágos kertet alakítottunk ki, ahol közvetlenül megfigyelhetik a gyermekek a természeti változásokat. Fontosnak érezzük azt is, hogy a jövő nemzedékében kialakuljon a környezettudatos magatartás.

Intézményünk a 2017-18-as nevelési évtől **regisztrált tehetségpontként** működik, ennek keretében három területen működtetünk tehetséggondozást

- Észpörgető logikai képességfejlesztés
- Kéktulipán ének-zene, gyermektánc
- Örökmozgó mozgásfejlesztés

az adott területen tehetségcsírákat hordozó nagycsoportos gyermekek körében.

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. A szülőkkel való kapcsolattartás során partnerségre törekszünk. A partneri kapcsolatban a mindennapi kapcsolattartáson túl igyekszünk olyan változatos kapcsolattartási formákat biztosítani, kialakítani, ahol kölcsönösen megismerhetjük egymást.

II. GYERMEKKÉP-ÓVODAKÉP

1. NEVELÉSI FILOZÓFIÁNK

Meggyőződésünk, hogy a derűt, biztonságot sugárzó óvodai légkörben minden gyermek személyiségére serkentőleg hatnak a cselekvéssel szerzett tapasztalatok. Az óvodás korú gyermek legtermészetesebb tevékenysége a játék, a mozgás és az ennek során átélt tapasztalatai birtokában kiegyensúlyozottan és sokoldalúan fejlődik. Alakul éntudata, a közösségben szerzett mozgásélmények örömmel töltik el. Hatásukra fejlődik a közösséghez való pozitív viszonya, fejlődik erkölcsi értékrendszere, értelme.

2. GYERMEKKÉP

Minden gyermek sajátos egyedi öröklött tulajdonságokkal, személyiségjegyekkel rendelkező egyszeri, megismételhetetlen, fejlődő személyiség.

A gyermek fejlődő személyiségét a genetikai, az érési sajátosságok, és az őt körülvevő környezeti hatások, szociokulturális környezete határozzák meg.

Meghatározó szerepe van a gyermek szükségleteit kielégítő, egyéni fejlődését elősegítő gondoskodás, nevelés, az optimális személyi és tárgyi környezet biztosításának az óvodában. Ezért fontos az életkoruknak megfelelő személyi és tárgyi feltétel, az elegendő hely és idő biztosítása az egyes tevékenységformákhoz, elsősorban a szabad játékhoz, mely a fejlődés, fejlesztés leghatékonyabb eszköze ebben az életkorban. Az óvodáskor a különbözőségek elfogadásának szenzitív (érzékeny) időszaka, ezért az inkluzív (elfogadó) pedagógiai légkörben a gyermek személyiségéből adódóan maga is elfogadóvá, empatikussá és együttműködővé válik.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és a meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

3. ÓVODAKÉP

Pedagógiai filozófiánk szerint arra törekszünk, hogy a hozzánk járó gyermekeket derűs, nyugodt és biztonságot nyújtó légkör vegye körül és hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet és megbecsülés övezze. Fontos feladatunk, hogy bensőséges, pozitív érzelmi kapcsolatot alakítsunk ki.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a szülői ház nevelését – azzal folyamatos kapcsolatot tartva – igyekszünk kiegészíteni. Sok gyermek esetében az óvoda az első családon kívüli szocializációs közeg.

A gyermekek nevelése során kiemelt feladatunk, az óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciók maradéktalan érvényesítésével segítsük a gyermekek személyiségének kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról, a fejlődést elősegítő egyéni bánásmódról. Gondoskodunk továbbá a gyermeki közösségekben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékról, a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermekek egyéni képességeikhez igazodó műveltségtartalmakról, az emberi értékek közvetítéséről, a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről. Mindezek által megteremtődnek a gyermekben a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés pszichikus feltételei. Megteremtjük továbbá az ideális nyelvi környezetet a leghatékonyabb idegennyelv-elsajátítás érdekében az angol kétnyelvű csoportokban.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migránsok), valamint a nemzetiségekhez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, kultúrájuk ápolását, erősítését, átörökítését és a társadalmi integrálást.

4. NEVELÉSI ALAPELVEINK

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda ebben kiegészítő (szükség esetén hátránycsökkentő szerepet tölt be).
- A gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermekeket megilleti az emberi és gyermeki jogok tiszteletben tartása és az, hogy egyenlő eséllyel érvényesülhessenek színvonalas nevelésben.
- Az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának segítésére kell, hogy irányuljon.
- A gyermeket életkori sajátosságait figyelembe véve, személyiségének, képességeinek megfelelő egyéni bánásmódban, fejlesztésben kell részesíteni.
- Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

5. NEVELÉSI CÉLUNK

Óvodai nevelésünk célja az óvodáskorú gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének támogatása
- az egészséges életvitellel és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben
- a kiemelt figyelmet igénylő:
- a lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása
- a kiemelkedő képességű gyermekek speciális szükségleteinek megismerése, a tehetség kibontakozásának elősegítése
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelme.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az egészséges életmód alakítása magába foglalja a gyermek testi-lelki egészségének megőrzését. Az óvodai élet egész folyamatát átszövi. A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napi és heti rend biztosítja a feltételeket.

Célunk:

- Az egészséges életmód szokásainak kialakításával, gyakorlásával az egészséges életmód és életvitel megalapozása.
- A szükségletek kielégítésével a testi, lelki harmónia megteremtése.
- A testi fejlődés elősegítése.

Feladatunk:

- A gyermekek egészséges fejlődését szolgáló biztonságos környezet kialakítása.
- Az egészséges életmód és az egészségmegőrzés szokásainak folyamatos alakítása.
- A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése, egészségük védelme, edzése.
- A párhuzamos tevékenységek végzéséhez biztosítani a megfelelő légkört és tárgyi feltételeket.
- Figyelembe venni a gyermekek adottságait és képességeit, amit a fokozatosság elvével párosítunk.
- Együttműködni a többi pedagógussal, a pedagógiai munkát segítőkkel és a szülőkkel a gyermekek érdekében.
- A testi képességek, a harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A testi rendellenességek megelőzése, illetve korrekciója, szükség esetén szakember segítségével.

- Gondoskodunk a megfelelő időtartamú edzésről – levegőzés – mozgás – sport – napfürdő – zuhanyozás – és a csoportszoba folyamatos szellőztetéséről.
- Segítjük az egészséges táplálkozási szokások kialakítását, étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésével, rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztással (a szülők bevonásával), tejtermékek fogyasztásának ösztönzésével.

a) Gondozás

A gondozás egész óvodai életünket átszövi. A gyermekek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti a növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetükhöz, az egészséges életmód kialakulásához. Megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit, ezzel hozzájárul az egész személyiség alakulásához. Az egészséges személyiségfejlődés fontos meghatározója a gyermek és felnőtt közötti intim, jó kapcsolat. A gondozási folyamatok együttes végzése során arra törekszünk, hogy a gyermekek elsajátítsák a tevékenységeket, megismerjék az eszközök helyes használatát. A gondozási tevékenységek során fontosnak tartjuk, hogy ismerjük a gyermekek otthoni szokásait is. A gyermek óvodába lépésekor a szülőkkel együtt személyiséglapot töltünk ki, mely segít megismernünk a gyermek környezetét, szükségleteit, érzelmi életét. Az óvodába lépéskor a gyermekek az önkiszolgálásban különböző fejlettségi fokon vannak, s e téren is eltérő ütemben fejlődnek. Célunk, hogy a gyermek képességeihez mérten optimálisan fejlődjék. Testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálási tevékenységek közben természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek. Az önkiszolgáló feladatok végzése alakítja a gyermek énképét, és segíti önállóbbá válását a rá bízott feladatok sikeres teljesítésével. Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy minden tevékenységet tudatos, pontos szóbeli megerősítéssel kísérjünk. Fontosnak tartjuk, hogy a gondozási tevékenységekre a napirendben elegendő időt biztosítsunk, hogy minden gyermek nyugodt, kiegyensúlyozott és türelmes légkörben, saját tempójának megfelelően végezhesse személyével kapcsolatos feladatait.

Az egészséges életmód alakításának területei:

- Étkezés
- Testápolás
- Öltözködés
- Mozgás
- Pihenés
- Egészségvédelem, edzé

b) Étkezés

A növekedés és fejlődés fontos meghatározója a táplálkozás. Az étkezés megszervezése, és kulturált lebonyolítása fontos gondozási feladatunk. Az ízlésesen terített asztal látványa étvágyfokozó, igényességre, kulturált viselkedésre készítet. Ennek érdekében különös figyelmet fordítunk az esztétikus terítésre, tálalásra, a nyugodt feltételek megteremtésére. Az étkezéseket mindig azonos időpontokban szervezzük, mert így alakulnak ki és erősödnek meg a táplálkozási reflexek. A gyermekek különböző táplálkozási szokásait a szülők segítségével megismerjük, és ezeket a szokásokat kellő toleranciával kezeljük. A kezdeti étvágytalanságot elfogadjuk, nem erőltetjük az étkezést. Biztosítjuk, hogy a gyermekek a nap bármely szakában ihassanak. Az étkezésnél megnevezzük az ételek nevét, az ízelet, illatokat, színeket, ezzel segítjük a keresztcsatornák fejlődését. A korszerű táplálkozási szokások kialakítása érdekében és a vitaminok pótlására napi rendszerességgel fogyasztunk gyümölcsöt, zöldséget, melyet a szülők biztosítanak a gyermekek számára. A terítés során az eszközök fogásával, hordásával, célszerű mozgásával járó feladatok elősegítik a kéz apró, finom izmainak erősödését. A célirányos mozgás során megtanulják a megfelelő izommozgatást, fejlődik a szem-, kéz koordinációjuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Igénylik és vigyázzák az asztal rendjét.
- Önállóan szednek a tálból, önállóan öntenek folyadékot.
- Az evőeszközöket helyesen fogják.
- Késsel-, villával esznek.

c) Testápolás

A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, WC használathoz úgy alakítjuk a feltételeket, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezhesék ezeket a teendőket, fejlettségüknek, egyéni szükségleteiknek megfelelően. A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A testápolási műveletek az óvónő és a gyermekek közötti bensőséges kapcsolat elmélyítését segítik elő. Minél fiatalabbak a gyermekek annál nagyobb figyelmet fordítunk a felnőtt segítség adására, a gondozási feladatok technikai elsajátítására. Testápolás során különös gondot fordítunk az érzékszervek védelmére, és ezt a gyermekekben is tudatosítjuk. Az óvodapedagógus és a gondozási feladatokba besegítő, pedagógiai asszisztens és a dajka mutatja, és magyarázattal kíséri a teendőket. Tevékenység közben a gyermek megismerkedik testével, a testrészekkel, térirányokkal. A mosdóban, csoportszobában felszerelt tükrök segítségével kontrollálni tudják tevékenységük eredményességét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan használják a WC-t, mosakodnak, szárazra törölköznek.
- Kezet mosnak figyelmeztetés nélkül minden szennyező tevékenység után.
- Ügyelnek a mosdó rendjére.
- Tisztán tartják a fogápoló eszközeiket.
- Önállóan fésülködnek.
- Zsebkendőt rendeltetésszerűen használják, köhögéskor és tüsszentéskor is

d) Öltözködés

Az óvónő és a szülő közötti együttműködés eredménye az időjáráshoz alkalmazkodó réteges, praktikus öltözködés. Az öltözködés szervezettségére a kezdetektől fogva ügyelünk és biztosítjuk a feltételeket. Már a beszoktatás alatt együtt végezzük a teendőket, hogy tanulhassák a fogásokat, a sorrendiséget. Az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztensek és a dajkák egységes szokásrend szerint segítik és irányítják az öltözködést, a ruhadarabok, cipők elrakását. A gyermekek az időjárás és a terem hőmérsékletének, valamint egyéni igényüknek megfelelően vehetik le és fel ruhadarabjaikat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan megfelelő sorrendben vetkőznek és öltöznek.
- Ruháikat hajtogatva teszik a helyére.
- Tudnak cipőt kötni.
- Önállóan segítenek magukon, ha fáznak vagy melegük van.

e) Mozgás

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben, kedvezően hat a szervezet fejlődésére. Elősegíti a légző és keringési rendszer, a csont és izomrendszer fejlődését. Programunkban sokféle játékos mozgáslehetőséget biztosítunk. Arra törekszünk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat egyénileg gyakorolják sokféle mozgásfejlesztő eszközzel. A szervezett mozgástevékenységekkel is elősegítjük a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. Mozgásszükségletük kielégítése érdekében, a napi torna foglalkozások mellett gyakran szervezünk játékos udvari mozgást, melyet beépítünk a gyermekek mozgáskultúrájába. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek a szabadban és a teremben megfelelő kényelmes öltözékben legyenek, mely nem akadályozza őket a mozgásban.

f) Pihenés

A gyermekek alvásszükséglete kielégítésének egy része az óvodára hárul. A pihenéshez alapos szellőztetéssel, és folyamatos légcserével biztosítjuk a tiszta levegőt. A kényelmes pihenéshez a gyermekeknél ruhakönnyítést végzünk. A lányok hajából kivesszük a csatokat, pántokat. Nyugodt légkört biztosítunk – az alvás hangulatához illő mese, halk zene – és figyelembe vesszük a gyermekek eltérő alvásigényét. A gyermekek tiszta ágyneműjéről rendszerességgel gondoskodunk a szülők segítségével.

g) Egészségvédelem és edzés

A gondozási, a testnevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermekek egészségének megóvását. Nagy hangsúlyt fordítunk a higiéniai szokások betartására, a környezet tisztántartására, szükség szerint fertőtlenítésre, az időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre. Az időjárástól függően a napi tevékenységek legnagyobb részét szabad levegőn szervezzük. A teremben való tartózkodáskor biztosítjuk a levegőcserét, fűtési idényben párologtatókkal a megfelelő páratartalmat, rendszerességgel használjuk a légtisztító gépet. Anamnézis felvételével felderítjük a ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségeket. Az óvodában megbetegedett gyermekeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozzuk mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Az óvodás korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást, gerinc deformitásokat. Ennek megelőzésére és korrigálására, illetve a lábboltozat erősítésére a gyermekek szervezett mozgásanyagába ezeket a gyakorlatokat is beépítjük. A gyermekek egészséges életmódjában fontos szerepet játszik a mindennapi edzés. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít. A mozgás szükséglet kielégítése érdekében naponta szervezünk különböző mozgásos - ügyességi játékokat. A napirendet úgy szervezzük meg, hogy a téli időszakban egyszer, egyébként naponta legalább kétszer tartózkodjunk a szabad levegőn. A víz edzőhatását pancsolással, zuhanyozással biztosítjuk a meleg nyári napokban. Figyelembe vesszük a gyermekek közötti egyéni különbségeket, egészségi állapotukat, és fokozott folyadék szükségletüket. Óvjuk a gyermekeket a leégéstől, a napszúrástól. Edzési lehetőségeket nyújt még a kerékpározás, rollerezés, téli időszakban a szánkózás, csúszkálás. A szervezet kondicionálása, frissítése érdekében naponta szervezünk játékos tornát, lehetőség szerint a szabad levegőn.

Anyanyelvi nevelés

Az egészséges életmóddal együtt járó tevékenységek közben fejlődik a gyermekek szóincse, ismereteik bővülnek, beépülnek a mindennapi beszédükbe.

2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodás gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Személyiségében az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket barátságos, otthonos, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül, melyben az óvodapedagógusok és az óvoda valamennyi dolgozója empatikus, elfogadó viselkedésmintát közvetít a gyerek felé. Ezek együttes hatása indítja el a gyerek érzelmi kötődését társaihoz és a felnőttekhez.

Ebben a légkörben a gyerekek életkori sajátosságait és egyéni személyiségjegyeiket figyelembe véve biztosítunk sokféle tevékenységet, inger gazdag környezetet. Arra törekszünk, hogy a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését ébren tartva, késztetést érezzenek a játékeszközök kipróbálására, a felfedezésre. Figyelembe vesszük a gyerekek ötleteit, elképzeléseit. A tevékenységekhez a határok pontos megjelölésével nagy szabadságot biztosítunk.

Az óvodába lépéstől kezdődően segítjük a gyermeket abban, hogy elsajátítsa az egészséges önérvényesítés formáit. Ösztönző módszerekkel, elsősorban dicsérettel pozitív példa kiemelésével segítjük ebben a szociális tanulási folyamatban. A gyermek pozitív személyiség jegyeinek kiemelésével erősítjük a gyermek énképét.

Kiemelt figyelmet fordítunk a nehezen szocializálható, lassan fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, tartósan magányos, társtalan, illetve a kiemelkedő képességű gyerekekre. Fejlettségüknek megfelelően segítjük az egyéni képességek kibontakozását a szülőkkel együttműködve.

Célunk:

- A gyerekek érzelmi kiegyensúlyozottsága, egyéniségének kibontakoztatása a közösségen belül.
- A közösség normái szerint a társas kapcsolatok elősegítése.

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör biztosítása az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.
- A gyermek és a felnőttek / óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens / közötti meghitt kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze.
- Az élménybefogadás, az érzelmek kifejezőkészségének, irányításának, a szeretet és kötődés képességének fejlesztése.
- A társas kapcsolatok kialakulásának elősegítése, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő készségek formálása, erősítése. Az énkép, önismeret, önértékelés önkifejezés fejlesztése. A gyermek megnyilvánulására, teljesítményére adott pozitív megerősítés által.
- Erkölcsi értékek alakítása, kommunikációs formák kibontakoztatása.

- Nevelésünk alapja a feltétel nélküli szeretet, elfogadás.
- Törekszünk arra, hogy a módszereket a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve az aktuális tevékenységhez rendeljük.
- Figyelmet fordítunk a különleges bánásmódot igénylő gyerekek segítésére a megfelelő differenciálással.
- Verbális és nonverbális kommunikációval pozitív modellt nyújtunk a gyerekek számára.
- Ingergazdag környezet teremtésével biztosítjuk, fenntartjuk a gyerekek motiváltságát.
- A békés, nyugodt együttéléshez megfelelő szabályokat alakítunk ki a konfliktusok megelőzése érdekében. A közösségi érzés kialakulásához közös tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk, és közös célokat tűzünk ki.
- A társas kapcsolatok alakulását tudatosan alakítjuk hagyományokkal, jeles napokkal, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben és az óvodán kívüli egyéb programokkal.
- A csoportban adódó konfliktus esetén – minden érdekelt fél bevonásával – feltárjuk annak okait, és segítjük a gyermeket abban, hogy elsajátítsa az egészséges önérvényesítés formáit.
- Visszajelzést adunk a gyerekeknek a konkrét cselekvésre vagy teljesítményre.
- Ösztönző módszerekkel – elsősorban pozitív példa kiemelésével - segítjük a gyermek fejlődését.
- Pedagógiai munkánk során olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszünk, amely a gyermeki énkép, önismeret, önértékelés önkifejezés fejlesztésére szolgál.
- Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
- A nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordítunk.
- Megalapozzuk, segítjük, ösztönözzük a gyermekeket a későbbi tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására.
- Tudatosan alkalmazzuk a gyermekek sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.
- Tudatosan teremtünk olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, komplex személyiségfejlődését.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, tudatosan keressük a bennük rejlő értékeket, felelősen és elfogadóan viszonyulunk a gyermekekhez

- Az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megismertetjük a gyermekekkel az egyetemes emberi és nemzeti értékeket, a gyermek nyitottságára építünk, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.
- Az együttnevelés keretei között is módot találunk a gyermekek esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.
- Felismerjük a gyermekek személyiségfejlődési - az esetlegesen jelentkező - tanulási nehézségeit, és képesek vagyunk számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.
- Felismerjük a gyermekekben a tehetség ígértét, és tudatosan segítjük annak kibontakoztatását.
- Ösztönözzük a gyermekek közötti véleménycserét, fejlesztjük kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremtünk.
- A gyermekeket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet mentességre neveljük.
- Pedagógiai tevékenységünkben a nevelt gyermekek életkorából következő fejlődés-lélektani jellemzőik ismerete tükröződik.
- Megteremtjük az irányított nevelési/tanulási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- Szakszerűen és eredményesen alkalmazzuk a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.
- A gyermekek nevelése/tanítása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzetet teremtünk.
- Az óvodai pedagógiai program és a csoport éves nevelési tervének tartalmait, a gyermekek egyéni pedagógiai - pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazzuk.
- A gyermekekkel történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek személyiségfejlődését figyelembe véve alakítjuk ki és valósítjuk meg.

a) Befogadás

A gyermek szocializációjának első lépése az óvodai **befogadás**, melynek célja, hogy a gyermek minél rövidebb idő alatt tapasztalja meg a biztonságot, amely megalapozza, és elősegíti személyiségfejlődését.

A befogadás folyamata:

A befogadást megelőzően ellátogatunk, a *bölcsődés szülői értekezletre*, ahol már megismerhetik Óvodánk programját a bölcsődés gyermekek szülei.

Az ismerkedést segíti a beiratkozást megelőzően, hogy egy tavaszváró játékos szombaton, *Nyár majális* néven megnyitjuk kapuinkat az érdeklődő családoknak.

Az óvodai hétköznapok megismeréséhez lehetőséget biztosítunk *Óvodai kukucska* alkalmával. Ennek célja, hogy nyílt nap formájában az óvodai életet, az intézmény sajtoságait, az óvoda dolgozóit, pedagógusait megismerhessék a jövőbeli óvodások és szülei.

Az ismerkedést segíti a felvételt követő *szülői értekezlet*, és a *családlátogatás*, melynek során megbeszéljük a befogadás módját, menetét.

A nyár végén *óvodapedagógusaink ellátogatnak a bölcsődébe*, ismerkednek a leendő óvodásokkal. Ezt követően a még *bölcsődés gyermekek látogatnak el gondozónőikkel hozzánk*, ismerkednek az óvodai környezettel, az itt dolgozó felnőttekkel.

A *szülőknek* javasoljuk és biztosítjuk, hogy *a befogadás időszakában legyenek jelen*, a befogadás idejét és módját a gyerek igényeihez igazítjuk, egyénre szabottan történik, a fokozatosság elve szerint. A befogadásban mindkét óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és dajka együttesen vesz részt.

Óvodánkba nagyrészt meghatározott lakókörzetből érkeznek a gyerekek. A *csoportok kialakításakor* lehetőség szerint figyelembe vesszük a már kialakult kapcsolatokat és a szülők igényeit.

Kétnyelvűség a befogadás időszakában

A kétnyelvű csoportokban a befogadás időszaka alatt valamennyi óvodapedagógus és pedagógiai munkát segítő igyekszik érzelmi kötődést kialakítani a gyermekekkel. A gyermekek ahhoz fordulnak, aki megérti őket, és akivel meg tudják értetni magukat.

Ahogy a későbbiekben, úgy a befogadás időszaka alatt is mindig egyszerre van jelen a magyar óvodapedagógus és az angol nyelvű nevelő is. Az óvodakezdés előtti időszakban rendezett programok szervezésében és lebonyolításában (Kukucska, Nyár Majális, Oviváró) az angol nyelvű nevelők is részt vesznek, ezzel is megalapozva a kölcsönös bizalmat.

b) Közösségi-erkölcsi nevelés

A gyermekek **társas kapcsolatainak** alakítása az óvodapedagógus gyermek között létrejövő érzelmi kapcsolaton keresztül indul el. Ezen kötődésen keresztül vezetjük be a gyerekek közötti kapcsolatot.

A társas kapcsolatok alakításában fontos az óvodapedagógus segítőkész, modell szerepének érvényre juttatása, aki a társas érintkezés szokásai, viselkedésmintái megjelenítésével segíti a gyereket a társakra találásban. A gyermekek érzésvilágához kötődő közös célok, távlatok tovább erősítik ezt.

Ezt a nevelő hatást kihasználva a gyerekek érzélem és tapasztalatvilágához kapcsolódva tudatosan alakítjuk ki hagyományaink, jeles napjaink rendszerét.

A békés együttélés szabályait, szokásait, az erkölcsi normákat érzelemmel közvetítjük a gyermek felé. Konfliktusok esetén is ezeknek megfelelően rendezzük a viselkedést és arra ösztönözzük a gyereket, hogy hasonlóképp viselkedjenek. Fogadják el egymás másságát a közösség normáin belül. Tartsák tiszteletbe, hogy minden gyerek egyedi, sajátos személyiség.

Az összetartozás érzését erősítjük a csoport szimbólumokkal a közösség érdekében végzett munka kiemelésével.

Kezdetektől fogva arra törekszünk, hogy a közösségi szokások segítsék a gyerek beilleszkedését, biztosítsák a **közösségi élet** nyugalmát, érzelmek alakulását, ezáltal megalapozzák és elősegítik a közösségi magatartást. A szokásokat a gyermek fejlettségét figyelembe véve folyamatosan csiszoljuk, finomítjuk. Arra neveljük, és ösztönözzük őket, hogy a társas érintkezés során e szerint viselkedjenek, és minél önállóbban alkalmazzák ezeket a szokásokat.

A gyermeket a közösségért végzett feladatok vállalására ösztönözzük és arra, hogy keressék a társak, a csoport számára hasznos, örömet jelentő tevékenységeket. Fokozatosan alakítjuk és fejlesztjük felelősségtudatukat, konfliktustűrő és megoldó képességüket.

Arra törekszünk, hogy az óvodai élet minél több közös tapasztalat megélésére adjon lehetőséget, melyek által tovább erősödik a gyermekben a közösségi érzés. Ennek érdekében teremtünk olyan alkalmakat, melyek során kialakul kötődésük a szűkebb és tágabb óvodai környezethez.

Ezt szolgálják ünnepeink, a gyermekmunkából készített óvodai kiállítás, színházi élmények, kirándulás, piaclátogatás, a rendőrségen és tűzoltóságon tett látogatás, „Nyár piknik” alkalmával a közösségi érzést erősítjük

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Érzelmeket szavakban, gesztusban, mimikában is kifejezik.
- Ragaszkodnak pajtásaikhoz, felnőttekhez, óvodához.
- A viselkedési és cselekvési szokás – szabályok betartása igényükké válik.
- Szabályok megszegésekor figyelmeztetik egymást, kérik a felnőtt segítségét.
- Együttéreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt. Egy-egy társuk iránt kitüntetett rokonszenvet, barátságot mutatnak.
- Igényükké válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- Figyelmesen meghallgatják a gyermekek, a felnőttek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Közösségért szívesen dolgoznak, és bíznak önmagukban.
- Értékelik saját tetteiket.
- Konfliktusok megoldására törekszenek.

Anyanyelvi nevelés

A gyermekek a társas érintkezés során használják a párbeszédes formákat és azokat a kifejezéseket, melyek az együttműködést, kapcsolatfelvételt, közös munkálkodást segítik elő. Az udvarias viselkedést verbálisan, mimikában és gesztusban is érvényre juttatják.

3. AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

a) Anyanyelvi fejlesztés, nevelés

Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai élet minden területét. Sajátos helyzete abból adódik, hogy valamennyi óvodai tevékenység verbális szinten is zajlik. Egyrészt céltevékenység, az óvodapedagógus által szervezett nyelvi játékok miatt, másrészt közvetítő az óvodai élet sokszínű tevékenység rendszerében. Az anyanyelvet, az anyanyelvi kultúrát a gyermek egésznap gyakorolja. Az anyanyelv elsajátítása során figyelme, koncentráció képessége tovább fejlődik, gondolkodása a fogalmi szintre tevődik. Magabiztossága növekedésével biztonságérzete megerősödik, szívesen beszél, és ez még tovább segíti nyelvi kifejezőképességének további fejlődését. A kétnyelvű csoportban az anyanyelvi nevelés kiemelt szerepet kap. Vannak olyan gyermekek a csoportban, akiknek az angol nyelv az anyanyelve, így esetükben az angol nyelvű nevelő feladata az anyanyelvi nevelés megvalósítása.

A magyar nyelvű óvodapedagógusok és az angol nyelvű nevelő közösen biztosítják a tervezett tevékenységekben és a szabad játékban rejlő lehetőségeket a nyelvi nevelés terén. A mindennapi tevékenységek instrukciói mindkét nyelven elhangzanak, kihasználjuk az alkalomszerűen adódó helyzeteket. (Pl. séták, kirándulások, naposság, öltözködés...)

A **kétnyelvű csoportban** az anyanyelvi nevelés kiemelt szerepet kap. Vannak olyan gyermekek a csoportban, akiknek az angol nyelv az anyanyelve, így esetükben az angol nyelvű nevelő feladata az anyanyelvi nevelés megvalósítása.

A magyar nyelvű óvodapedagógusok és az angol nyelvű nevelő közösen biztosítják a tervezett tevékenységekben és a szabad játékban rejlő lehetőségeket a nyelvi nevelés terén. A mindennapi tevékenységek instrukciói mindkét nyelven elhangzanak, kihasználjuk az alkalomszerűen adódó helyzeteket. (Pl. séták, kirándulások, naposság, öltözködés...)

Feladatunk:

- Verbális és nonverbális kommunikációnk pozitív modell legyen a gyermekek számára
- Teljes mértékben kihasználjuk az egész nap folyamán adódó helyzeteket
- Oldott, derűs légkört teremtünk, amit elfogadás és segítő szándék jellemez
- Nyelvhasználatunk, stílusunk, kommunikációnk igényes, beszédstílusunk alkalmazkodik az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaihoz. Érthetően, tisztán artikulálunk.
- Képesek vagyunk szakszerű, közérthető, nyílt, hiteles kommunikációra a gyerekekkel.

- Tudatosan ösztönözzük a gyermekek egymás közötti kommunikációját, megteremtjük a szabad játékhoz és a tevékenységekhez a nyugodt, beszélgető légkört.
- Az egész nap folyamán beszédre készítő légkört tartunk fenn, a gyermekek beszédkészségének fokozását nyelvi játékokkal és spontán beszédhelyzetekkel segítjük elő.
- Ösztönözzük a gyermekek közötti véleménycserét, fejlesztjük kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremtünk.
- A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonjuk őket a nevelés- tanulás-tanítás tervezésébe.
- Tevékenységünk során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikálunk.
- Tevékenységünk során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainknak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikálunk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Érthetően beszélnek, választékosan fejezik ki magukat, a társas érintkezés során az aktuális helyzetnek megfelelő metakommunikációs jelzéseket használnak.
- A gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően bátran, szívesen beszélnek.
- Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni.
- A megismert új kifejezéseket más szöveggörnyezetben és helyzetben is helyesen használják.
- Helyesen alkalmazzák a jelen, múlt és jövő idejű igeidőket, a ragokat, képzőket.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat.
- A kétnyelvű csoportokba járó gyermekek számára váljon természetessé a kétnyelvű környezet.

b) Értelmi fejlesztés, nevelés

A gyermek érzékszervein keresztül, közvetlen tapasztalás útján ismeri meg az őt körülvevő világot. Az ismeretek átadása óvodában akkor a leghatékonyabb, ha a gyermekeknek minél sokoldalúbb tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget. Tevékenykedés közben rendeződnek és együttal bővülnek a gyermekek ismeretei. Ezért az óvodában nem választhatók mereven szét a foglalkozási ágak. A **komplexitás** az értelmi nevelésben abban rejlik, hogy adott témát több oldalról megközelítve dolgozunk fel. Ez egyben biztosítja a gyermekek motiváltságát is. Az értelmi nevelés és személyiségfejlesztés során arra törekszünk, hogy olyan tevékenységeket ajánljunk és biztosítsunk a gyermekeknek, amelyek iránt kíváncsiak, érdeklődőek. Ebben a folyamatban kiemelt szerepet tulajdonítunk a tevékenységek közül a játéknak és a mozgásnak. A **mozgás** által szerzett tapasztalat során a mozgás öröme ad készíttést az újabb próbálkozásokra. Az érzékszervi mozgásos sémák tapasztalatai elindítják a tanulás folyamatát. Ezt felgyorsítja a környezet érzelmi töltése, melyek révén fejlődnek a gyermek értelmi

képességei szoros egymásra hatásban az anyanyelvvél. A játék a gyermek számára széleskörű tapasztalatszerzési lehetőséget biztosít. A **játék** nyújtotta sikerélmények hatására fejlődik emlékezete, kreativitása, problémamegoldó képessége, figyelem összpontosítása. Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy minden gyermeket egyéni sajátosságai, képességei szerint fejlesszünk, a gyermek fejlesztésére kidolgozott módszerek segítségével, a családdal együttműködve.

Célunk: A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve a gyermekek fejlettségéhez alkalmazkodva az értelmi képességek kibontakoztatása, fejlesztése.

Feladatunk:

- Tervezésünk komplex legyen, ehhez figyelembe vesszük egyaránt a nevelési környezet lehetőségeit, a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, előzetes tapasztalatait, az elérendő célt.
- Tudatosan, komplex módon tervezzük, tudatosan választjuk meg a céljainak megfelelő módszereket, eszközöket.
- Terveinket időről-időre átvizsgáljuk, a megvalósulás függvényében korrigáljuk
- Alkalmazzuk a differenciálás elvét
- A hátrányok kompenzálását, a tehetségek kibontakoztatását hosszú távú terv alapján- az általános pedagógiai célrendszernek megfelelően-egyénre szabottan igyekszünk megvalósítani.
- A különböző tevékenységeket jól átgondolva logikusan építjük fel. Sokféle tevékenységen keresztül az életkornak megfelelő műveltségi tartalmakat közvetítünk.
- Fontos feladatunknak tartjuk a tanulást támogató környezet megteremtését, építve a gyerekek cselekvő aktivitására.
- Inger gazdag környezetet teremtünk, ezáltal biztosítjuk és fenntartjuk a gyerekek motiváltságát.
- Pedagógiai munkánk során olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszünk, amelyek a gyermeki énkép, önismeret, önértékelés, önkifejezés fejlesztésére szolgál.
- A gyermekek megfigyeléséből, produktumaiból szerzett információkat elemezzük, és ebből kiindulva fejlesztési tervet készítünk.
- Olyan légkört teremtünk, amely nem ad helyet az előítéleteknek, biztosítjuk az esélyegyenlőséget.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése oly módon törekszünk, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességeik.
- Olyan légkört teremtünk, amely nem ad helyet az előítéleteknek, biztosítjuk az esélyegyenlőséget.

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése oly módon törekszünk, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességeik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gondolkodási műveletek elsajátításával, alkalmazásával felismerik az ok-okozati összefüggéseket, képesek az általánosításra, ítéletalkotásra és fogalomalkotásra, következtetésre.
- Problémamegoldó képességük és kreatív gondolkodásuk koruknak megfelelően fejlett.
- Emlékezetük megbízható.
- Megértik a szabályok lényegét, a szabályokat betartják.
- Tudják figyelmüket irányítani és a feladatra koncentrálni.
- Mozgásemlékezetük pontos, testsémájuk kialakult, térben biztosan tájékozódnak.

4. IDEGEN NYELVI NEVELÉS

Kisgyermekkorban az idegennyelv használat nem a tudatos nyelvtanulást jelenti, hanem az anyanyelv elsajátításához hasonlóan a spontán nyelvsajátítás a cél. A korai gyermekkorban a nyelvi befogadóképességet kihasználva vezetjük be az angol nyelvet a gyermekek mindennapi életébe. Fontos, hogy a gyermekek ne feladatként éljék meg a nyelvgyakorlást, hanem a mindennapi tevékenységek gyakorlása során élmények szerzése során jussanak hozzá.

A kétnyelvű csoport az „egy személy – egy nyelv” modellt követi, azaz az angol nyelvű nevelővel az angol, a magyar pedagógussal és a többi dolgozóval a magyar a közös nyelv. A nyelvi fejlődés természetes módon, a mindennapi tevékenységek során folyik, amelyet még intenzívebbé tesz a szervezett tevékenységek két nyelven történő tervezése és megvalósítása.

A nyelvsajátítás utánpótlásán alapul, fő tere pedig a játéktevékenység. Az angol nyelvű nevelő minden tevékenységben aktívan részt vesz, bekapcsolódik a gyermek játékába, kihasználja az abban rejlő lehetőségeket, ezzel alkalmat teremt a differenciálásra, egyéni fejlesztésre is. Részt vesz a gondozási tevékenységekben, amely segíti a napi élethez kapcsolódó szavak, kifejezések beépülését.

Célunk, hogy a gyermekek spontán módon, játékosan ismerkedjenek meg az angol nyelvvel, és természetessé váljon számukra a kétnyelvű környezet, azért, hogy majd a kétnyelvű iskolai programokhoz gördülékenyen tudjanak csatlakozni, tudatosan alkalmazzák nyelvtudásukat.

Feladataink:

- Az idegen nyelvű tevékenységeken, párbeszédiken keresztül alakítsunk ki pozitív kötődést az idegen nyelvvel.
- Szoktassuk a gyermekeket az idegen nyelvű beszédhez.
- Motiváljuk őket arra, hogy használják és ismételjék az idegen nyelvű kifejezéseket.
- Ismertessük meg a gyermekekkel az angolszász népek dalait, mondókáit, játékait.
- Alakítsuk ki a szükséges készségeket az iskolai idegennyelv-tanuláshoz.

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Képesek megérteni a hétköznapi mondatokat angol nyelven, és képesek az idegen nyelvű kérdésekre akár idegen nyelven, akár anyanyelvükön válaszolni.
- Képesek rövid mondatokban vagy kulcsszavak használatával mindennapi tevékenységekről vagy ismert témákról beszélni.
- A környezetük tárgyait képesek megnevezni, az ismert témákhoz kapcsolódó szavakat és kifejezéseket ismerik angol nyelven.
- Passzív szókincsük bővebb az aktívánál.
- Számos angol nyelvű dalt, mondókát, verset, és mesét ismernek.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Nevelőtestületünk szemléletében és nevelési elveiben egységes. A nevelő munka középpontjában a gyermek áll.

A nevelő munka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**. Az óvodapedagógusok munkarendje úgy került kialakításra, hogy jelenlétük a nevelés egész időtartama alatt biztosított. Óvodapedagógusaink mindegyike diplomával rendelkezik, többen szakvizsgáztak, szakmailag elkötelezettek, fontos számukra a tudás folyamatos megújítása, és annak eredményes alkalmazása a pedagógiai gyakorlatban. Rendszeresen részt vesznek szakmai kooperációkban, megbeszéléseken.

Elvárások az óvodapedagógusokkal szemben:

- Rendelkezik a hatályos jogszabályok által előírt szakirányú végzettséggel.
- Pedagógiai tevékenysége biztos módszertani tudást tükröz.
- Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramját és az intézménye pedagógiai programjának főbb tartalmait.
- Ismeri a nevelés/tanulás, képességfejlesztés szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.
- Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.
- Pedagógiai tevékenységében a nevelt gyermekek életkorából következő fejlődés-lélektani jellemzőik ismerete tükröződik.
- Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására.
- Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz.
- Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.
- Fontos számára tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza.

Az óvodapedagógus párok kialakításában stabilitásra törekszünk, figyelembe vesszük az azonos szemléletet, a rokonszenvet, de mindenekelőtt elsőbbséget élvez az óvoda, a gyerekcsoport érdeke.

Az eredményes óvodai nevelés feltétele a **pedagógiai munkát segítő alkalmazottak** támogató munkája, akik ismerik a csoportok szokásrendjét, nevelési célkitűzéseiket, feladataikat. Óvodánkra jellemző, hogy a kialakult óvodapedagógus párok mellett állandó **dajkák** dolgoznak a csoportban, továbbá **pedagógiai asszisztensek**, és a kétnyelvű csoportban egy angol nyelvű nevelő segítik a nevelés eredményességét.

A színvonalas nevelőmunkához biztosított a dolgozói létszám:

- óvodapedagógus: 16 fő+1 fő intézményvezető
 - pedagógiai munkát segítők:
 - dajka: 8 fő
 - pedagógiai asszisztens 3,5 fő
- óvodatitkár 1 fő
- technikai munkakörben foglalkoztatott:
 - konyhai kisegítő:1,5 fő
 - gondnok, kertész: 1 fő

Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését az Újpest EGYMI által biztosított speciálisan képzett szakemberek közreműködésével látjuk el.

Az angol nyelvű nevelőket a Bilingual Nonprofit Kft. biztosítja.

2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Óvodánk 200 férőhelyes, 8 csoporttal működik.

Az intézmény költségvetésének felhasználásnál alapfeladatunk, hogy az óvoda rendelkezze a jogszabályban meghatározott valamennyi kötelező eszközzel. Ezek az eszközök feleljenek meg a korszerű európai normáknak, minőségügyi szabványoknak. A bútorok alkalmazkodjanak a gyerekek testméreteihez, balesetvédelmi szempontból kifogástalanok legyenek.

Az udvar

Színtere és kiszolgálója a szabadban végzett tevékenységeknek. A csoportszobákhoz kapcsolódó teraszok sokféle tevékenység folyamatos végzéséhez nyújtanak lehetőséget. Az erős tavaszi, nyári napsütés ellen napellenzők védenek, párapapuk nyújtanak felfrissülést. A csoportokhoz kialakított udvar füves és aszfaltozott részekkel tagolt, amit homokozók, hinták, változatos mozgáskombinációra készített játékszerek gazdagítanak. Az udvaron található műfüves focipálya, udvari pancsoló, amelyek tovább bővítik lehetőségeinket. A szépen parkosított udvaron 2-2 csoportnak udvari játékszerekkel, homokozóval ellátott saját udvarrésze és terasza van. Az udvarok berendezése, kialakítása lehetőséget nyújt a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, szervezett mozgásfejlesztésre, valamint az edzési lehetőségek széleskörű kihasználására (lég, nap és vízfürdő).

A csoportszobák

Kialakításuk során arra törekszünk, hogy a gyermekek biztonságát, az egészségük védelmét és mozgásterük biztosítását szolgálja. A csoportszobák bútorai, tárgyai megfelelő méretei mellett a könnyű mozgathatóságot teszik lehetővé, jól szolgálva ezzel a mozgástér növelését. A csoportszobán belül a tereket úgy alakítjuk ki, a terem berendezését úgy válogatjuk meg, hogy az a gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő tevékenységet szolgálja. A gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

Tornaterem

A tornaterem hatékony színtere a mozgásigény kielégítésének és a mozgás fejlesztésének. A terem tágas, jól felszerelt, mobilizálható eszközökkel ellátott.

Az **óvoda egyéb helyiségei** megfelelő munkakörnyezetet nyújtanak munkatársainknak, és lehetőséget biztosítanak a szülők fogadására.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A) Hetirend - Napirend

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. Ezek igazodnak a gyermek igényeihez, a különböző tevékenységekhez, feladatokhoz. Kialakításuknál alapvető szempont a folyamatosság rugalmasság.

A napi és heti rendet a csoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Napirend

A napirend biztosítja a gyermekek számára gazdag és változatos tevékenységek végzését, az életkornak és egyéni szükségletnek megfelelő aktív és passzív időszakok váltakozását. A közel azonos időpontban rendszeresen visszatérő ismétlődő tevékenységet érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

Fontos, hogy biztosított legyen párhuzamos tevékenységek végzése, a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése, melyben a **játéknak** kitüntetett szerepe van. Minden tevékenység a játékidőnek csak viszonylagos felfüggesztése. A **differenciált tevékenységek** tervezésénél fontos szempont, hogy annak időkerete megfeleljen a gyermekek életkorának, időtartama növekvő, 5-35 perc.

Jellemzően:

- 5-20 perc 3-4 éves korban,
- 20-25 perc 4-5 éves korban,
- 25-35 perc 5-6-7 éves korban.

Tartalmukat tekintve megfelelően differenciáljanak, fejlessék a gyermek feladattudatát, együttműködő készségét.

A napi tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a **szabadban**, az évszakokhoz alkalmazkodóan fokozatosan növeljük a szabadban eltöltött tevékenységek idejét. Télen a déli napsütéses órák kihasználása érdekében, későbbre tesszük az udvaron tartózkodás idejét. A szabad levegőn végzett rendszeres testmozgás növeli a gyermekek szervezetének ellenálló képességét.

Az óvodai élet, megszervezésénél kiemelt szerepet kap még a **gondozás** is, melynek során olyan bizalmi kapcsolat alakul ki a gyermek és az óvodapedagógus között, mely megfelelő színteret biztosít a neveléshez, segíti a gyermek önállóságának fejlődését.

Programunkban az óvodai tevékenységformák közül kiemelt jelentőségű a **mozgás**, a mindennapi mozgás mellett, minden csoportban heti 2 alkalommal szervezett mozgást tervezünk.

NAPIREND JAVASLAT

Időpont		Tevékenység	Időtartam
6-7		Játék, szabadon választott tevékenység – ügyeletes csoportban	1 óra
7 - 10 ³⁰	3-4 éves kor	Párhuzamos tevékenységek végzése: <ul style="list-style-type: none"> Játék, szabadon választott tevékenység Folyamatos reggeli Differenciált tevékenységek Mindennapos mozgás 10' Gyümölcsfogyasztás Gondozási tevékenységek 	3,5 – 4 óra
7 - 10 ⁴⁵	4-5 éves kor		
7 – 11	5-6-7 éves kor		
10 ³⁰ - 11 ³⁰	3-4 éves kor	Játék, szabadon választott tevékenység a szabadban (az időjáráshoz alkalmazkodva)	1-1,5 óra
10 ⁴⁵ - 11 ⁴⁵	4-5 éves kor		
11 – 12	5-6-7 éves kor		
11 ³⁰ - 12 ³⁰	3-4 éves kor	Előkészület az ebédhez, étkezés, ebéd	1 óra
11 ⁴⁵ - 12 ⁴⁵	4-5 éves kor		
12 – 13	5-6-7 éves kor		
12 ³⁰ - 15	3-4 éves kor	Pihenés	2,5 óra
12 ⁴⁵ - 14 ⁴⁵	4-5 éves kor		2 óra
13 - 14 ³⁰	5-6-7 éves kor		1,5 óra
15 - 15 ³⁰	3-4 éves kor	Gondozási tevékenység, uzsonna	0,5 óra
14 ⁴⁵ - 15 ¹⁵	4-5 éves kor		
14 ³⁰ - 15	5-6-7 éves kor		
15 - 17	5-6-7 éves kor	Játék, szabadon választott tevékenység	2 óra
15 ¹⁵ - 17	4-5 éves kor		1 óra 45 perc
15 ⁴⁵ - 17	3-4 éves kor		1 óra 15 perc
17-		Játék, szabadon választott tevékenység - ügyeletes csoportban	1 óra

Hetirend

A heti rend elsősorban az óvodapedagógust segíti abban, hogy nevelő munkáját a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhesse. A tervezési ciklusokban a tematika, a tartalmi egységek elve alapján, komplex módon jelenítjük meg a tevékenységi formákat. A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy a megkezdett témát, tevékenységet lehetőségek és kedvük szerint folytathassák a nap, illetve a hét folyamán.

B) Pedagógiai dokumentáció

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését az alábbi kötelező dokumentumok szolgálják.

a) Óvodai csoportnapló

A Nyár Óvoda pedagógia programja alapján a nevelő munka tervezésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvoda vezető aláírását, az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

A csoportnapló tartalma:

- A gyerekek névsora, jele
- A gyerekek életkor szerinti névsora
- Statisztikai tábla
- Napirend – szeptember 1 – június 15.
- Heti rend
- Külön foglalkozásra jár
- Ünnepek, hagyományok
- Tervezett programok
- Szülőkkel való kapcsolattartás
- Különleges helyzetű gyermekek
- Hivatalos csoportlátogatások
- Beszoktatási terv
- Nevelőmunka tervezése
 - Egészséges életmód alakítása
 - Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés
 - Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Játék
 - Munka jellegű tevékenységek
 - A tevékenységben megvalósuló tanulás
 - A tervezett tanulás éves terve
 - Verselés, mesélés
 - Ének, zene, énekes játék, tánc
 - Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
 - Mozgás
 - Külső világ tevékeny megismerése/Környezet megismerése
 - Külső világ tevékeny megismerése/Matematikai tartalmú tapasztalatok
- Heti tervek – Feljegyzések a csoport életéről
 - Nyári élet Napirend – június 16 – augusztus 31.
 - Nyári élet tervezése
 - Heti tervek – Feljegyzések a csoport életéről
 - Mellékletek
 - Szakmai látogatásokról (hospitálás) készült feljegyzések

b) A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermekek fejlődéséről vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

- Gyermek adatlapját
- A gyermek anamnézis lapját (szülő által kitöltött)
- A gyermek fejlődésének mutatóit (Nyár Óvoda által összeállított szempontsor szerint: diagnosztikus értékelés, melynek során megállapítjuk, melyek azok a területek, melyeken a gyermek jól teljesít, és mely területeken vannak esetleges hiányosságai)
- A gyermek fejlődését segítő megállapítások, egyénre szabott fejlesztési terv, elért eredmények (formatív értékelés, mellyel állandó visszajelzést biztosítunk, korrekciót hajtunk végre)
- Amennyiben a gyermeket szakértő bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatokat
- Szakértői felülvizsgálat megállapításait
- A szülői tájékoztatásról szóló feljegyzéseket

Feladatunk:

- Nevelési év elején nevelési tervet készítünk, melyben meghatározzuk a csoportra vonatkozóan az óvodai nevelés feladatai szerint az elérni kívánt célt és az óvodapedagógus feladatait.
- Megtervezzük a csoport napi-, és heti rendjét a csoport életkorának és fejlettségének megfelelően.
- Fél évente az egyéni fejlettségi mutatók alapján felmérjük a gyermekek fejlettségi szintjét, majd ezek alapján egyéni fejlődési tervet készítünk. Folyamatosan vezetjük a fejlettségmérő lapokat.
- Mindezek tartalmáról, eredményéről rendszeresen tájékoztatjuk a gyermekek szüleit, gondviselőit.
- Félévkor értékeljük a nevelési tervet, reflektálunk az elért eredményekről, ha szükséges, korrigáljuk a tervet.
- Év végén összefoglaló értékelést készítünk.
- Tevékenységi területenként megtervezzük a nevelési évet, melyet témák szerint további területekre bontunk.
- Hetente feljegyzést készítünk a csoport életéről, reflektálunk terveinkre.
- Egységes rendszerbe illesztve tervezzük az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.
- Pedagógiai fejlesztési terveinkben kiemelt szerepet kap a gyermekek tevékenységeinek fejlesztése.
- Terveinkben szerepet kap a gyermekek motiválása, motivációjuk fejlesztése.
- Tervező tevékenységünk során a nevelési/tanulási folyamatba illesztjük a szabad játékhoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzésen és egyéb tevékenységeken kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.
 - Megtervezzük a gyermekek, a csoportok értékelésének módszereit, eszközeit.
- Terveink készítése során figyelembe vesszük az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általunk nevelt, tanított gyermekek és csoportok fejlesztési célját.
- Tervező tevékenységében építünk a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.
- A gyermekek, optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált nevelési- tanulási-tanítási folyamatot tervezünk.
- A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonjuk őket a nevelés- tanulás-tanítás tervezésébe.

- Az óvodai pedagógiai program és a csoport éves nevelési tervének tartalmait, a gyermekek egyéni pedagógiai - pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazzuk.
- Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmazunk, a nevelési- tanulási-tanítási folyamatban célzottan alkalmazzuk, a fejlesztő és összegző értékelési formákat
- A gyermekeknek személyre szabott értékelést adunk.
- Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általunk megkezdett nevelési/tanulási folyamat elején megismertetjük a gyermekekkel, a szülőkkel.
 - A gyermeki tevékenység rendszeres ellenőrzésnek eredményeit szakszerűen elemezzük, értékelésüket rendszeresen felhasználjuk fejlesztési céljainknak, feladatainknak kijelölésében.

4.AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal és azokkal az intézményekkel, amelyek:

- óvodába lépés előtt (bölcsőde, szociális intézmények)
- óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat, család- és gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi és közművelési intézmények)
- óvodai élet után (iskola)

meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Az óvodát valamennyi partnerével szemben a nyitottság és együttműködési készség jellemzi.

Célunk:

Valamennyi partnerünkkel olyan nyitott, együttműködő kapcsolat kialakulása, mely leginkább szolgálja a gyermekek érdekeit.

Feladatunk:

- A gyermekek nevelése/tanítása érdekében, a pedagógiai feladatok megvalósításában kezdeményezően együttműködünk pedagógus kollégáinkkal, munkaközösségekkel, a pedagógiai munkát segítő munkatársakkal, a gyermekek fejlődését támogató szakemberekkel és a szülőkkel.

- Részt veszünk szakmai kooperációkban, problémafelvetésekkel, javaslatokkal kezdeményező szerepet vállalunk.
 - Az óvoda a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A) Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel szolgálja a gyermek fejlődését.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvoda kiegészítő, illetve szükség esetén hátránycsökkentő szerepet tölt be. Ez a kapcsolat csak a kölcsönös bizalom és tisztelet jegyében működik. Az óvodás gyermek fejlesztésének alapja a gyermek személyiségének megismerése, ezért törekszünk a családok szokásait, sajátosságait, elvárásait megismerni, a jó együttműködés érdekében egyeztetni nevelési céljainkat, feladatainkat. Törekszünk arra, hogy az együttműködés során megtaláljuk a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A családokkal való együttműködés formái:

- nyílt nap
- családlátogatás
- szülői értekezlet
- fogadóóra
- befogadás- beszoktatás
- közös programok- ünnepek

B) Társintézmények

Bölcsőde

- Az intézmények szakemberi kölcsönös látogatások formájában betekintést nyernek egymás mindennapjaiba, megismerhetik az intézmények munkáját részletesebben.
- Óvodapedagógusainkkal meglátogatjuk a bölcsődében a gyermekeket.
- Lehetőséget biztosítunk a leendő óvodásoknak, hogy gondozónőikkel látogatást tegyenek a jövőbeli kiscsoportokban.

Pedagógiai szakszolgálat

- Látogatás formájában részletesen megismerkedünk az ott dolgozó szakemberekkel és munkájukkal.
- Informatív és személyes kapcsolatot tartva konzultálunk szakmai kérdésekben.
- Szakembereik meghívásával lehetőséget teremtünk a szülők számára az esetleges problémák megoldására.

EGYMI

- Látogatás formájában megismerkedünk az ott dolgozó kollégákkal és munkájukkal.
- Rendszeres, folyamatos kapcsolatot tartva konzultálunk, és együttműködünk a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek fejlesztése, nevelése érdekében

Bilingual Nonprofit Kft.

- Az angol anyanyelvű nevelőket biztosító cég.

Család –és gyermekjóléti szolgálat – Kormányhivatal gyámügyi osztály

- Kölcsönös látogatások formájában megismerkedünk a szolgálatnál dolgozó kollégákkal és munkájukkal.
- Konferenciák útján tájékozódunk a gyermekvédelmi munkáról.
- Szükség esetén jelzést teszünk az intézmény felé.
- Szükség esetén, esetkonferencián veszünk részt.
- Szükség szerint informatív kapcsolatot tartva konzultálunk a problémás esetekről.
- A hivatallal gyermekvédelmi hatósági ügyekben a jogszabályoknak megfelelően eljárunk, együttműködünk.

Közművelődési intézmények

A kapcsolattartás:

- könyvtárlátogatások
- kiállítás látogatások
- gyermekprogramokon részvétel
- színházlátogatások
- óvodán belül és külső helyszínen
- múzeumlátogatások formájában történhet.

Egészségügyi intézmények

A kapcsolattartás rendszerességét, intenzitását a jogszabályok határozzák meg elsősorban.

Iskola

A zavartalan óvoda-iskola átmenet érdekében:

- tájékozódunk a közeli iskolák pedagógiai programjáról, nevelési alapelveiről, követelményeiről (első osztály)
- lehetőséget teremtünk a betekintésre az iskolák számára az óvodai életbe, pedagógiai programunkba
- lehetőséget teremtünk a leendő tanítók számára nagycsoportos óvodásaink megismerésére, s hogy a gyerekek még óvodai környezetükben ismerkedhessenek a tanítókkal
- lehetővé tesszük az iskolák számára a bemutatkozást a szülőknek szülői értekezleten való részvétel és készített szóróanyag közzétételével
- megszervezzük az iskolába lépés évében óvodásaink számára az iskolai tanóra látogatást,
- igényeljük az iskoláktól a visszajelzést volt óvodásaink beilleszkedéséről, tanulmányi eredményeiről.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és egyben leginkább fejlesztő, mással nem helyettesíthető tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játéknak mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Az óvodáskor alapvető szüksége, spontán és önkéntes, szabad tevékenység, sajátossága a feszültségcsökkentés és az örömszerzés.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység-szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait a játékban integrálja, így válik az a legfőbb személyiség fejlesztő eszközzé.

A játéktevékenység segíti a gyermek képességeinek kibontakozását, mozgásának, értelmének, érzelmeinek, kreativitásának, társas kapcsolatainak fejlődését.

A kisgyermek első valódi játszótársa a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Az angol nyelvű fejlesztés játék közben

Csakúgy, mint a magyar nyelvű óvodapedagógusoknak, az angol nyelvű nevelőknek is nagyon sok lehetősége van a szabad játék során a kommunikációra, párbeszédre, személyes kapcsolatok alakítására.

Különböző angol nyelvű játékokkal gazdagítjuk a mindennapi játéktevékenységeket. Az angol nyelvű nevelő folyamatos jelenlétével segíti a játékot, ezáltal motiválva a gyermekeket az angol nyelvű kommunikációra játék közben. Tudatosan figyel a mintául szolgáló beszédre, így az artikulációra, a hangsúlyra, a mimikára, gesztusokra, és a hangszínre.

Célunk:

A harmonikus személyiségfejlődés biztosítása a játékon keresztül.

Olyan gyermekek nevelése, akik a játéktevékenység során megtapasztalt közösségi pozíciókat (alá-, mellé-, fölé rendelt viszonyokat) a későbbiekben is hasznosítani, interiorizálni tudják oly módon, hogy hajlandóak a játéktevékenység kedvéért valamennyi szerepet felvállalni.

Feladatunk:

- A folyamatos játéktevékenységekhez biztosítjuk a megfelelő feltételeket (helyet, időt, nyugodt légkört, tárgyi feltételeket – eszközt és az élményt) Figyelünk arra is, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek másféle játékeszközzel tud kellőképpen tevékenykedni (pl.: más nagyságú, hangot adó, más tapintású, stb.)
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek személyiségét, jogait, egyéni fejlettségét. Kiemelten kezeljük a sérült gyermekek ilyen irányú igényeit (pl.: egy-egy játéktevékenységhez több időre, motiválóbb eszközre, stb. van szükségük.)
- Biztosítjuk a játék során a gyermekek önállóságát, de ugyanakkor készen állunk arra, hogy szükség esetén segítséget nyújtsunk, ötletet adunk, együtt játszunk, konfliktust kezelünk, stb. Csak a balesetveszély elkerülése érdekében indokolt a játékba való direkt módon történő beavatkozásunk.
- A nemkívánatos magatartásformák kialakulásának elkerülése végett a gyermek játékába indirekt módon avatkozunk be.

- Készítünk a gyermekek számára félkész eszközöket, játékokat, melyek használatával fejleszthetjük fantáziájukat, kreativitásukat.
 - Az óvoda udvara adta tág lehetőségeket kihasználjuk, a játéktevékenységek során: törekszünk arra, hogy mindig az évszaknak és időjárásnak megfelelő eszközöket, tevékenységeket részesítsük előnybe.
- Sok mozgásos játékot kezdeményezünk, kihasználjuk a nap, a víz és a levegő edző hatását.
- Felhívjuk a szülők figyelmét, a játékban átélt élmények fontosságára, ennek pozitív hatására a szülő-gyermek kapcsolatban.
- Az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhoz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosítunk.
 - Ismerjük és tudatosan alkalmazzuk a gyermekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanítási módszereket, eszközöket.
 - Ismerjük és tudatosan felhasználjuk a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását.
- Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
- A gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részeinek tekintjük, és a megértést segítő módon reagálunk rájuk.
- Felkeltjük és fenntartjuk a gyermekek érdeklődését.
 - Feltárjuk és szakszerűen kezeljük a nevelési / tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.
 - Fejlesztjük a gyermekek tanulási képességeit, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremtünk.
 - A nevelés / tanulás támogatása során építünk a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira.
 - Nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremtünk.
 - Ösztönözzük a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési / tanulási folyamatban.
 - Az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhoz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosítunk.
 - Támogatjuk a gyermekek önálló gondolkodását, ismerjük, és a nevelési- tanítási-tanulási folyamat részévé tesszük kezdeményezéseiket és ötleteiket.
 - A nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordítunk.
 - Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használunk.

- Pedagógiai céljainknak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választunk vagy készítünk.
- A gyermekeknek személyre szabott értékelést adunk.
- Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe vesszük azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére.
- A gyermekek számára adott visszajelzéseink rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.
- Elősegítjük a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

A játék tudatos tervezésével és szervezésével kialakítjuk azokat a **szubjektív és objektív feltételeket**, melyek közt megvalósulhat a gyerekek szabad játéka, és amelyben biztosíthatjuk harmonikus személyiségfejlődésüket.

Az **óvodapedagógus** tudatos jelenlétével biztosítjuk az indirekt játékirányítást. Az együttjátás a gyermekekkel nem lehet beavatkozás, nem korlátozhatja a gyermek önállóságát. Minden gyermek szabadon választhat társakat játékához, eldöntheti mit és hol kíván játszani. Szeretetteljes, elfogadó, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkört biztosítunk. Tervezői- szervezői munkával olyan tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítunk, ahol a gyermekek új élményekkel gazdagodhatnak, illetve a már meglévő ismereteiket játékos körülmények között feldolgozhatják.

A szabad játékhoz minél hosszabb, zavartalan, megszakítás nélküli **játékidőt** biztosítunk. A játékelrakás és rendrakás kérdését rugalmasan kezeljük, biztosítva ezzel a játékhoz való visszatérés későbbi lehetőségét, ezt szolgálja a folyamatos reggeli lehetőség is.

A szervezett és irányított tevékenységek idejét és helyét úgy szervezzük, hogy azzal ne zavarjuk meg az elmélyülten játszókat.

A teremben kialakított viszonylag állandó **játszóhelyek** rugalmas elkülönülésével biztosítjuk, hogy a játéktémák ne zavarják egymást.

A játékhoz biztosított helyek nagysága és elrendezése alkalmazkodik a gyerekek életkorához, nemek szerinti összetételéhez, játék témák szerinti igényéhez.

A gyerekek a teremben szabadon rendezkedhetnek a berendezés általuk is mozgatható elemeivel.

A gyermekek életkorának és folyamatosan változó igényeinek megfelelően biztosítjuk a játékfajták szerinti aktuális játékszereket és játé**eszközöket**. Figyelembe vesszük egyéni fejlettségi szintjüket és képességeiket.

Játékfajták:

- **Gyakorlójáték**

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációk, hang és beszéd játéka. A funkciógyakorlásnak feszültség csökkentő hatása van és örömet vált ki. Szavak, hangok ritmikus ismétlése, mozdulatok, mozgások hosszantartó gyakorlása. Az énefejlődés fontos tényezője, "magam csinálom, már tudom..." Óvodáskorban a manipulációs (kézzel végezhető műveletek) és explorációs játéknak (kutatás) van a legnagyobb jelentősége. A gyakorló játékból fejlődik ki a konstrukciós játék és alakul a szerepjáték.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A hang és a beszéd játékos gyakorlása. Hangok, szótagok, szavak játékos szabály szerinti ismétlése. Mozgást gyakorló játékok. Szaladgálás, ugrálás, tologatás, húzogatás. Játékszerek és eszközök rakosgatása. Játék a különböző anyagokkal, manipuláció.

4-5-6-7 éves korban

Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjátékok elemeiként, alárendelve az adott játék céljainak.

- **Konstruáló játék**

A gyermekek az építőjátékból, konstruáló játékból, építő elemekből építményeket, játékszereket hoznak létre. A spontán készült egyszerűtől a bonyolultabb alkotások felé haladnak. Pedagógiai értéke a kreativitásra nevelés. Velejárói megfigyelés, emlékezés, képzelet, probléma megoldás, az esztétikai érzék és az ügyesség fejlesztése.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A gyakorlójáték fejlettebb formájaként jelentkezik, de még nem képesek megismételni a produktumot.

4-5-6-7 éves korban

Az építés és konstruálás a szerepjátékokhoz kapcsolódik. Élethelyzeteket reprodukálnak, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe.

- **Barkácsolás**

A konstrukciós játék egyik formája, a gyermek számára örömteli cselekvés. Tevékenykedhet magáért a műveletért, de fejlettebb formájában már céllal cselekszik. Bármilyen anyag készíthet barkácsolásra, az elkészült „játék” pedig szerepjátéokra. A játék igényéből indul ki, így készít olyan eszközöket, amelyekre a játék további menetében szüksége van. Pedagógiai értéke, hogy problémameglátásra- és megoldásra nevel. Önbizalmat ad, erősödik az öntudat. Társas kapcsolatokat alakít és erősít. Együttműködésre, segítségnyújtásra ösztönöz.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

Az óvodapedagógus a gyerekek bevonásával készít egyszerű kiegészítőket, illetve javítják az elromlott játékszereket.

4-5 éves korban

Segítenek a játékok javításában, kiegészítők elkészítésében.

5-6-7 éves korban

Természetes alkotórésze a szerepjátéknak. Maguk kezdeményezik, készítik és használják fel játékukban.

- **Szerepjáték.**

Az óvodáskor legjellemzőbb és pedagógiai szempontból legfontosabb játékformája. A szerepjáték valamilyen belső feszültséget csökkent, társadalmi élményből fakad. Elsődleges pedagógiai funkciója a feszültség oldása és az abból fakadó öröm. A játék során a gyerekek újraélik életük mozzanatait, megjelennek vágyaik, félelmeik, szorongásaik, sérelmeik oldódhatnak, agressziójuk, haragjuk szocializált formát nyerhet. Legjellemzőbb sajátossága a játzó gyermek kettős tudatállapota. Gyakran a gyakorlójátékból alakul ki, a gyakorlást már szerephez kötött érzelem kíséri. Alakulhat a konstrukciós játékból, konstruálás közben fantáziálnak a kialakuló alkotás kapcsán.

A szerepjáték magas foka több gyerek együttesen szervezett játéka.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat elsajátítják és betartják. Kis ideig együtt is játszanak, de tartósan egymás mellett, egyedül játszanak. Egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat játszanak el, jellegzetes szerepekkel. Gyakori szerepcserék és az eszközhöz való ragaszkodás jellemzi.

4-5 éves korban

Kialakul az együttjátszás igénye, képesek a cselekvések összehangolására. A játék témájának kezdeményezésében önállóak, képesek annak megszervezésére.

5-6-7 éves korban

Képesek megérteni és elfogadni társaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy játékszerről. Vállalják a számukra kevésbé érdekes szerepeket is. Tudnak vezetni és társaik ötleteit elfogadni. Képesek a játék kollektív tervezésére, a szerepek kiválasztására, a szabályok betartására. Tartós játszócsoportok alakulnak ki.

- **Dramatizálás és bábozás**

A gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. A szerepjátékként jelentkező dramatizálás feltétele, hogy az irodalmi alkotások megragadják a gyermekeket, esztétikai élményt jelentsenek.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

Elsősorban a báb mozgása ragadja meg a gyermekeket, mivel számukra a cselekvés kifejezőbb, mint a szó.

4-5-6-7 éves korban

A bábjátékban a gyermekek közvetlenül nyilvánulnak meg és játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történet általuk felfogott tartalmát tükrözi.

- **Szabályjáték**

Lényege a szabály betartása. Spontaneitása a szabály önkéntes vállalásában érvényesül. Pedagógiai funkciója, személyiségformáló értéke, növeli az akaraterőt, önfegyelmet, csapatjátékokban a társas kapcsolatok megerősítését, a szocializáció felé vezet. A játék öröme a növekvő feszültség és megnyugvás állandó változásából fakad.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

Leginkább a gyerekek mozgásszükségletének kielégítésére alkalmas játékokat játsznak szívesen egyszerű szabályokkal, pl. körjátékok, fogócska, bújócska.

4-5 éves korban

A győzelem elérése érdekében alávetik magukat a követelményeknek és együttesen figyelnek a szabályok betartására.

5-6-7 éves korban

Képesek a bonyolultabb szabályjátékok megtanulására, és az egészséges versengésre. Figyelmeztetik egymást a szabályok betartására. Az elvárható helyes magatartásformát mutatják nyert és veszített játék során is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Játékválasztásuk megfelel életkoruknak és fejlettségi szintjüknek, meghatározó a szerepjáték.
- Képesek kitartóan, elmélyülten tevékenykedni.
- Képesek önállóan játékot kezdeményezni és részt venni abban.
- Képesek bekapcsolódni a közös játékba.
- Képesek szabályok betartására, kigondolására.
- Az ismert meséket bábozzák, dramatizálják, illetve maguk is kitalálnak történeteket.
- Igénylik a társas kapcsolatokat, viselkedésükben megjelennek az elvárt viselkedési szabályok.
- Bátran részt vesznek az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Képesek saját élményeik eljátszására.
- Képesek elfogadni társaik javaslatát, betartani a közösen hozott szabályokat.
- Képesek konfliktusokat és problémahelyzeteket a tanult szabályok szerint megoldani.

Anyanyelvi nevelés

A játékidőben a felnőtt beszélgetése a gyermekekkel, a gyermekek beszélgetése a felnőttel, és a gyermekek egymás közötti kommunikációja bővíti a gyermekek szókincsét, fejleszti beszédképességüket.

A gyermek verbális kifejezőképessége a játék során spontán fejlődik. Számtalan lehetőséget ad a téri helyzetek színek, anyagok, megismertetésére a különböző kifejezések és mondatfajták használatára.

Szerepjáték során a beszéddel egyidejűleg megjelennek a metakommunikációs jelzések is, melyek a társak informálását és megértését is szolgálják. Gyakorolják a beszédmódokat, hogyan kell beszélni a különböző szituációkban, szerepekben. Használják a nonverbális jelzéseket (mimika, gesztus).

Barkácsolás során tudatosan megnevezzük a különböző technikákat, eszközöket, a munka közben előforduló téri helyzeteket, relációkat.

A bábozás lehetőséget ad sok új fogalom, kifejezés megismerésére, gyakorlására. Nagy jelentősége van a hangutánzásnak, és a különböző érzelmi állapotok kifejezésének hanglejtéssel, hangszínnel, és a beszéd gyorsaságával. Gyakorolják az elbeszélő és a párbeszédes formákat, a hallgató gyermek is készíttést érez a beszédre.

Szabályjáték során a gyermekek állításokat, kérdéseket fogalmaznak meg, problémákat vetnek fel, szabályokat alkotnak.

2. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában a tanulás spontán, folyamatos, játékos tevékenység, amely a gyermek egész személyiségének fejlődését elősegíti. Az óvodában a tanulás tevékenységeken keresztül valósul meg, figyelembe véve az életkori sajátosságokat és a csoport fejlettségi szintjét. A tanulás folyamatos, az egész nap folyamán jelen van, és teljes mértékben összefonódik a játékkal. A gyermekek teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban valósul meg. Fontos feltétele, a gyermek cselekvő aktivitása, a sokoldalú cselekedtetés a közvetlen és sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Minden szervezett komplett tevékenység két nyelven zajlik. Úgy tervezik meg közösen a magyar nyelvű pedagógus és az angol nyelvű nevelő a tevékenységeket, hogy az játékos legyen, és két nyelven felváltva vezessék azt, ezzel segítve az adott témához kapcsolódó szavak bevéődését mindkét nyelven.

Célunk:

Az óvodai tanulás folyamán az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Feladatunk:

- Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
- A gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részeinek tekintjük, és a megértést segítő módon reagálunk rájuk.
- Felkeltjük és fenntartjuk a gyermekek érdeklődését.
- Feltárjuk és szakszerűen kezeljük a nevelési / tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.
- Fejlesztjük a gyermekek tanulási képességeit, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremtünk.

- A nevelés / tanulás támogatása során építünk a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira.
- Nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremtünk.
- Ösztönözzük a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési / tanulási folyamatban.
- Az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhoz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosítunk.
- Támogatjuk a gyermekek önálló gondolkodását, ismerjük, és a nevelési- tanítási- tanulási folyamat részévé tesszük kezdeményezéseiket és ötleteiket.
- Biztosítjuk a tanulás lehetőségeit a nevelőmunka egész területén.
- A szokások kialakításával segítjük az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás, ill. viselkedés tanulását.
- Lehetőséget biztosítunk a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítésére, ezáltal elősegítjük értelmi képességeik fejlődését. (érezkelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- Lehetőséget adunk a spontán játékos tapasztalatszerzésre, a cselekvéses tanulásra, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzésre.
- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- A gyermek egyéni fejlettségi szintjére építünk, differenciált bánásmóddal segítjük a tanulás hatékony megvalósulását.
- Felkeltjük a gyermekek érdeklődését, ösztönözzük őket a feladatokban rejlő probléma felismerésére, és motiváljuk őket a megoldáskeresésben.
- Figyelembe vesszük a tanulási tevékenységben az életkori és az egyéni sajátosságokat.
- Ismerjük és tudatosan alkalmazzuk a gyermekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanítási módszereket, eszközöket.
- Ismerjük és tudatosan felhasználjuk a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását.
- A nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordítunk.
- Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használunk.
- Pedagógiai céljainknak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választunk vagy készítünk.
- A gyermekeknek személyre szabott értékelést adunk.

- Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe vesszük azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére.
- A gyermekek számára adott visszajelzéseink rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.
- Elősegítjük a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Az elvégzett feladat örömet jelent számára.
- Kialakulóban van a szándékos figyelme, növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, átvitele.
- Képes önálló megfigyeléseket végezni, majd a megfigyelései alapján felismeri az összefüggéseket.
- Fejlődik problémamegoldó és kreatív gondolkodása, egy-egy helyzethez többféle megoldást keres.
- A cselekvőszemléletes és a képi gondolkodás mellett a fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Kialakul az igénye tevékenysége ellenőrzésére.
- Feladatvégzéseknél képesek együttműködésre páros és mikrocsoportos munkára.
- A közösségi élet normáit, együttélés szabályait ismeri, a tanulás során használja.
- Alakulóban van erkölcsi ítélet alkotóképesség.

A) Verselés, mesélés

Az óvodában, a mindennapos verselés, mesélés megalapozza a kisgyermek irodalomhoz, könyvolvasáshoz fűződő érzelmi kapcsolatát, mentális higiéniájuknak elmaradhatatlan eleme. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermekek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja szorongásait, és egyben feloldást, megoldást kínál. A tárgyi világot megelevenítő szemléletmódja, mágikus világképe elindítja a gyermekeket a külvilágra irányított megismerési törekvések útján. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A kétnyelvű csoportban az angol nyelvű irodalmi anyag kiválasztásában is ugyanazok az alapelvek érvényesülnek, mint a magyar nyelvű műveknél. Az angol nyelvű irodalmi anyagok közvetítésénél kiemelt szerepet kap a szemléltetés, a hallott szöveget képi elemekkel, mozdulatokkal, dramatizálással kísérik. Ez segíti a megértést, később pedig a felidézést.

Célunk: Megszerettetni a gyerekekkel a mondókákat, verseket, meséket, melyek a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének legfőbb segítői és az anyanyelvi nevelés fontos eszközei.

Feladatunk:

- Az anyanyelv megismerésén túl a gyermekek irodalmi érdeklődését felkeltjük.
- Az irodalmi anyagot korosztálynak megfelelően választjuk meg.
- A magyar gyermekköltészet nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes, népi, dajkai hagyományok mentén klasszikus és kortárs meséket, verseket közvetítünk a gyerekek felé. (figyelembe vesszük a komplexitás elvét)
- Megteremtjük a mesehallgatáshoz szükséges intim, elengedett állapotot.
- A tervezett mesehallgatások körülményeit úgy alakítjuk ki, hogy azok ismétlődő szokásokkal alkossanak rendszert.
- Előadásmódunkat kiegészítő eszközökkel, bábozással, dramatizálással színesítjük.
- Az irodalmi élményeket, indokolt esetben, a témának és az alkalomnak megfelelően, vizuális vagy akusztikus szemléltetéssel egészítjük ki. (IKT)
- Mese és versmondás közben ügyelünk a hiteles előadásmódra, mozdulataira, mimikájára, szemkontaktusára.
- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek, a nap bármely szakában, játéktevékenység közben is szabadon mondókázzanak, verseljenek. (Segítjük őket ebben, egy közösen készített, mondókás-verses hívóképeket tartalmazó gyűjteménnyel, melynek állandó, jól látható helyet biztosítunk a csoportszobában.)

Az irodalmi nevelés anyaga

Óvodánkban a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az irodalmi nevelés anyagát úgy állítjuk össze, hogy megfelelő arányban tartalmazzon mondókát, verset, mesét.

Irodalmi nevelésünk alapját képezhetik:

- Személyes (igaz) történetek, elbeszélések
- A magyar és külföldi gyermekköltészeti alkotások. Verseink elsősorban a népköltészeti alkotásokból, a klasszikus és mai gyermekversekből kerülnek ki
- Mesék: népi, kortárs, klasszikus mesék (állat, tündér, tréfás-mesék, műmesék, láncmesék, folytatásos mesék)
- Verses mesék

- Mondókák: népi mondókák, kiszámolók, hintázók, párválasztók, labdázók, felelgetők, lovagoltatók, csiklandozók, altatók és ébresztgetők
- Felhívjuk a szülők figyelmét az élő mese fontosságára. Igyekszünk ösztönözni a szülőket arra, hogy otthon is meséljenek gyermekeinek. Kérésre javaslatot teszünk arra, hogy milyen meséket, könyveket válasszanak.

A gyermekeket a vers ritmusa, zeneisége ragadja meg elsődlegesen. Éppen ezért főleg a 3-4 éveseknél, de az óvodáskor végéig törekszünk arra, hogy mozgással összekapcsolt mondókákat, dúdolókat, verseket tanítsunk. A későbbiekben már a vers hangulati színezete is hat a gyermekekre, de nem a tartalom, hanem a vers zeneisége, a ritmusa, ríme vált ki érzelmeiket. Ezt tekintjük alapnak egy-egy vers kiválasztásánál.

A mese képekre, szimbólumokra, akciókra fordítja le a világ jelenségeit, és így kínálja lehetőséget a tudattalan feszültségek feloldására. A mesehallgatás során a belső képteremtés révén a gyermek tudattalan szorongásait, feszültségeit képes feldolgozni a mese cselekményének átélésével. A valóság, a világ megismerése a gyermek számára a mesék segítségével történhet, melyek ráébresztik a valóságban is előforduló helyzetekre, jellemekre.

Ezért minden nap biztosítunk elég időt, helyet és megfelelő légkört a mesélésre. A spontán adódó helyzeteket is kihasználjuk egy kis mondókázásra, verselésre.

A délutáni pihenő előtti mese sohasem maradhat el. Az írott irodalommal való ismerkedést, a könyvekkel való helyes bánásmód elsajátítását a könyvek, a gyermeki folyóiratok nézegetésével biztosítjuk. Ezek az eszközök a gyermekek számára elérhető helyen vannak a csoportszobákban. Az irodalmi-, anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás – dramatizálás. Ezeken keresztül kaphatunk számot a gyermekek irodalmi élményeiről. Ezek az irodalmi élmények kiegészülnek hangulataikkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. Az a feladatunk, hogy a bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket biztosítsuk. Támogatjuk a gyermeket saját fantáziájának kibontakoztatásában, hogy saját vers-, mesealkotásával fejezhessen ki önmagát.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek maguk is szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Használják a mese szavait, képesek rövidebb meséket vagy a mese egy-egy részletét önállóan elmondani.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás-, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának játékos, egyezményes jelezései, figyelmesen, csendben hallgatják a mesét.
- Viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek létrehozásának jelei.
- Folytatásos mesék szálait össze tudják kötni.
- A mesekönyvek képeit önállóan hosszan nézegetik, kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk.

- A könyvekben a képek alapján megtalálják kedves meséiket. A könyvespolcon a könyvek között eligazodnak.
- Vigyáznak a könyvekre.

B) Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei képességek a gyermekek életében legkorábban megnyilvánuló képességek. A gyermekeket megfigyelve az óvodapedagógusok „hozott” készségekre építenek, mivel a zenei képesség auditívan, verbálisan, kinesztetikus formában, és mozgásban jelennek meg, nagyon jól összekapcsolhatóak az anyanyelvi neveléssel és a mozgás általi percepcióval.

A kétnyelvű csoportban az ének-zene tevékenység mindig tartalmaz magyar és angol anyagot is, két nyelven vezetjük a foglalkozást.

Az angol nyelvű zenei nevelés alkalmazkodik a Kodály-módszer zenei hallás- és ritmusérzék fejlesztéséhez, de közvetítünk angolszász gyermekdalokat és mondókákat is, ezzel is közelebb kerülve más népek kultúrájához.

Célunk: A közös éneklés és a játék örömeinek átélésével a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai érzékének és zenei képességének fejlesztése. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyeltetése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok a zenélés nyújtsanak örömet a gyerekeknek, keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. A közös zenei tevékenykedések során a gyermekek fedezzék fel a dallam, a ritmus, a mozgás örömét, szépségét. Az énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok valamint a népzene, népdalok, gyermektáncok, népi játékok, hagyományok megismertetése, megszerettetése.

Feladatunk:

- Biztosítjuk a zenei nevelés feltételeit.
- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek a nap bármely szakaszában énekeljenek, mondókázzanak, táncoljanak, improvizáljanak.
- Felhívjuk figyelmüket a környezet hangjaira.
- A zenei tevékenységek közben segítünk a dallam, a ritmus, a mozgás, a közös éneklés szépségeit felfedezni.
- Érzelmi ráhangolódással érzékeltetjük velük az élő zene varázsát, humorát kifejező készségét.

- Megfelelő légkör alakítunk ki, így biztosítva a tevékenységhez az érzelmi motiváltságot.
- Megszerettetjük a gyermekekkel a közös éneklés, és a közös játékok tevékenységét.
- Népi gyermekjátékokkal, mondókákkal és zenei képességfejlesztő eszközökkel fejlesztjük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét és mozgáskultúráját.
- Biztosítjuk, hogy az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységeinek részévé váljék a felnőtt minta utánzása által.
- Közös énekléssel, mozgás általi élménynyújtással a közösségi érzést erősítjük.
- Fejlesztjük a zenei kreativitást és alkotókészséget.
- Tehetségük kibontakoztatása érdekében sokféle hangszerrel és használatukkal ismertetjük meg a gyermekeket.
- Megismertetjük a gyermekekkel a magyar népi kultúra kincseit, a népszokások egyes elemeit, az ünnepeinkhez kapcsolódó zenétet, dalokat.
- Biztosítjuk, hogy az ének és az ehhez kapcsolódó mozgásanyag óvodai életünk egészét átszöje, komplexen kapcsolódjék a mindennapi tevékenységekhez.

Zenei képességek fejlesztése:

A zenei nevelés alapja az énekes játék, mert általa nemcsak a zenei készségek fejlődnek, hanem a gyermek teljes személyisége is.

Egyes dalos játékok a kapcsolat felvétel, a szerep elfogadása miatt is fontossá válhatnak. Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek olyan mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismernek meg, melyek zenei anyanyelvünk művészi értékei.

A zenei képesség fejlesztésénél **Forrai Katalin: Ének az óvodában** című könyvét alkalmazzuk elsősorban. Felhasználunk különböző népzenei kiadványokat, CD-ket és más népek kultúrájának elemeivel is megismertetjük a kicsiket. A zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat fokozatosan egymásra építjük, lehetőséget adva a sok-sok gyakorlásra. A tiszta éneklés érdekében sok egyéni éneklést kezdeményezünk a nap során, kihasználjuk a spontán helyzeteket. A lassú- gyors, halk-hangos, magas-mély közötti különbség felismerésének lehetőségét gyakoroljuk hangszereken és az emberi hangon is, érzékeltetjük térben, mozgásban. A sajátos nevelési igényű gyerekek egy része érzékeny a váratlanul megszólaló vagy erős zajra, ezért külön felhívjuk ezekre előre a figyelmüket.

Zenehallgatáshoz változatos anyagot használunk, hallgassanak a gyermekek hangszeres darabokat is, de elsősorban a óvodapedagógusuk éneklését hallják. Az óvodapedagógus éneke, hangszerjátéka jelentse az óvodáskorú gyermekek számára a közvetlen élő zenei élményt. Szem előtt tartjuk a zenehallgatás anyag kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, fejlődésük egyéni eltéréseit, a sajátos nevelési igényű gyerekek sajátosságait és hogy a migrációs kisebbség és az etnikai kisebbség kultúrájából is kerüljön bemutatásra 1-2 szép motívum.

A dalok kiválasztása: A kiválasztás elsődleges szempontját a dallamfordulatok jelentik utána a hangterjedelem és a játékforma.

3-4 éves korban:

Kezdetben az óvónő énekel, játszik, a gyerekek hallgatják, közben egyszerű játékos mozdulatokkal kísérik az éneklést. A felnőtt játszik a gyermekkel, ölbeli játékokat, lovagoltatókat, höcögtetőket. Játékos utánzó mozgás, egyszerű körséta, guggolás vagy könnyű szerepcsere játék. Vonulások a későbbi kör kialakítását segíti elő.

4-5 éves korban:

Az előző évre építve körjátékok bonyolultabb mozgásokkal bővíthet (guggolás, taps stb.)

5-6-7 éves korban:

Már több szereplővel, komplikáltabb mozgással, nagy térben mozgó játékokat is választhatunk. Párválasztás, két körforma, csoportos fogócska, sorgyarapodó, hidas-ludas játékformákat is alkalmazhatunk.

Dalanyag felépítésének szempontjai					
		3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban	
	Hangterjedelem	3-4-(5) hang	3-6 hang	3-6 hang	
			Pentatónia+hexachord	Pentatónia+hexachord	
	s-m	3-4 dal	2-3 dal	2 dal	
	l-s-m	3-4 dal	2-3 dal és lefutás dó-ra	2 dal	
	s-m-d	-	1-2 dal	1-2 dal	
	m-r-d	2-3 dal	2-3 dal	1-2 dal	
	s-m-r-d	2 dal	2-3 dal	2-4 dal és lefutás dó-ra	
	l-s-m-r-d	-	-	6-8 dal és lefutás dó-ra	
	m-r-d-l	-	1 dal	2 dal	
	d-l,-s,	1 dal	1-2 dal	-	
	r-d-l,-s,	-	-	2 dal	
	m-r-d-l,-s,	-	-	2 dal	
	Mondóka		5-7 mondóka	4-6 mondóka	3-4 mondóka
	Dal		10-14 dal, 2-3 mūdál	12-15 dal, 3-4 alkalmi dal	20-26 dal, 5-6 mūdál
Szöveg		Játékos, ismétlődő szavak	Állat, virág, ünnepi, alkalmi játékszöveg	Téma bővül a gyermek környezetismeretének bővülésével, alkalmi, ünnepi dalok	
Játék, mozgás		Álló helyzetű kéz-, lábmozgás, körforma áll, indul, ismétlődő, játékos mozdulatok	Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánozó mozgás	Bonyolultabb játékok, párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, fogyó játékok, fogócska, páros kör	
Népi gy. dalok, játék és műzene aránya		90-10%	80-20%	70-30% (+mondóka)	
Évi anyag, dal és mondóka összesen		16-6	20-8	25-10	

A fejlődés zenei jellemzői				
Zenei képesség fejlesztés területei		3-4 éves korban	4-5 éves korban	5-6-7 éves korban
Éneklési készség	Hangterjedelem	3-5 hang	3-6 hang	3-6 hang
	Abszolút magasságban	d-h	c-c'	c-d'
	Normál tempó	tá=66-80	tá=80-92	tá=92-108
		Óvodapedagógus segítségével, egyszerre, csoportosan	Óvodapedagógus indításával önállóan, gyerekséggel,	Csoportosan és egyénileg, önálló indítással, tisztán, helyes

		körülbelül azonos magasságban	tisztán, együtt, jó szövegkiejtéssel	kezdőmagasságban és tempóban, dallam és ritmusmotívumok visszaéneklése egyénileg
	Dalanyag	16-ot lehet, 10-et tudjon, 6-ot jól tudjon	20-at lehet, 18-at tudjon, 10-et jól tudjon	25-öt lehet, 20-at tudjon, 10-et jól tudjon
Hallásfejlesztés	Magas-mély reláció	Oktáv-távolságot térben mutatják, kezdőhang magasságának váltását átveszik	Oktáv-és kvinttávolságot térben mutatják, dal kezdőhangjának váltását átveszik, ismert egyszerű dallamokat térben mutatják	Térben mutatják az ismert dallamokat (lassú tempóban), motívumok dallamvonalát mutatják
	A halk és hangos különbsége	Felismerése beszéden, éneken, zörejen	Ismerjék fel a különbséget, és énekeljenek, beszéljenek, tapsoljanak halkán és hangosan (váltakozva is)	A halk és hangos, gyors és lassú fogalom párok megismerése és együtt gyakorlása
	Dallamfelismerés, zenei emlékezet fejlesztése		Jól ismert dalokat szöveg nélkül ismerjenek fel dúdolásról vagy hangszerről	Dallamfelismerés kezdő motívumról vagy belső motívumról
	Dallambújtatás, belső hallás fejlesztése		Motívumok váltva (belső hallással) halkán, hangosan	Dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel, belső éneklésnél is folyamatos tempóban
	Motívum visszhang	Egyszerű dallamfordulatot visszaénekelnek		Motívum-visszaéneklés kitalált szöveggel, csoportosan és egyéneként folyamatosan
	Hangszínek megfigyelése	2-3 élesen eltérő zörej, emberi hang, ütős hangszer hangszínét különböztessék meg	Finomabb zörejek és egymás hangjának felismerése, a	Sokféle zörej és zenei hang, egymás hangjának felismerése, kis eltéréssel, zaj iránya,

			természet hangjainak, környezet zörejeinek megismerése	távolsága, közeledés, távolodás
	Zenehallgatás	Az óvodapedagógus énekét érdeklődve hallgassák	Néhány percig tudjanak figyelni az éneklésre, hangszerjátékra, igényeljék a dal újrhallgatását	Hosszabb énekelt vagy hangszeren előadott dal figyelmes hallgatása, érdeklődő élvezete
Ritmusérzék fejlesztése	Egyenletes lüktetés	Játékos mozdulatokkal az egyenletes lüktetést érzik	Egyenletes lüktetés, járással és tapssal	Egyenletes lüktetés és ritmus különbsége, összekapcsolása
	Ritmus		Dalok, mondókák ritmusának kiemelése	Dalritmusok különbsége, kapcsolata, dalritmusok kiemelése, dallamfelismerés ritmusról
	Tempókülönbségek: gyors, lassú tempó	Egyszerű mozgással követik az óvodapedagógus éneklését vagy hangszerjátékának tempóváltását	Gyors és lassú beszéd, ének, mozgás, tempótartás képessége	Gyors és lassú különbsége, gyakorlatban önálló irányítással is, tempótartás óvodapedagógus nélkül is
	Mozgás, térforma	Játékos mozdulatok egyénileg az óvodapedagógussal, kis csoportban együtt	Teljes csoporttal együtt, egyöntetű mozgás, esztétikus játékmozdulatok	Esztétikus, együtemű mozgás, változatos térforma, játékos táncmozdulatok
	Ütőhangszerek	Egyszerű ritmushangszerek használata	Dob és cintányér, háromszög használata, maguk készítette "hangszerek" használata	Dob, háromszög, cintányér egyéni, változatos használata a dalokhoz alkalmazva
	Zenei formaérzék	Egyszerű beszélt és énekelt ritmusmotívumok visszatapsolása	A motívumok (4 egység) hangsúlyának kiemelése játékos mozdulatokkal,	A motívumok hangsúlyainak kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal, ritmus- és dallamvisszhang

			ritmus- és dallamvisszhang	
	Zenei alkotókedv		Dallamfordulatok kitalálása (név, köszönés) motívumokkal	Zenei kérdés-felelet kitalálása (motívumonként), mondókára, dallamkitalálás, saját szöveg, mese énekelve

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Örömmel énekelnek, csoportosan és egyénileg, önálló indítással életkoruknak megfelelően tisztán.
- Képesek az egyenletes lüktetés és ritmus együttes gyakorlására.
- Ismerik és megkülönböztetik a „tá” és „ti-ti” ritmusokat, tisztában vannak a szünet, mint zenei egység jelentésével.
- Megkülönböztetnek halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat énekes gyakorlatban is.
- Képesek dallamfelismerésre kezdő vagy belső motívumról.
- Ismernek néhány ütőhangszert, azokat önállóan és változatosan használják az egyenletes lüktetés és ritmus kifejezésére, valamint az éneklés kíséretére is.
- Egyszerű, játékos mozgásokkal kísért körjátékokat, táncokat, gyermekjátékokat egyöntetűen, esztétikusan játszanak.
- Jól ismerik a különböző mozgásformák, térformák kialakítását (kör, csigavonal, hullámvonal, páros kör, mindenki párban, csillagforma, szűkülő és táguló kör, kaputartás, bújás).
- Megfigyelnek és megkülönböztetnek finomabb hangszíneket a természetben, a környezetben hallható zörejekben, beszéd és énekhangokban, valamint hangszeren játszott zenében.

Anyanyelvi nevelés:

A zenei nevelés elősegíti a hangképzést, a tiszta kiejtést. A hangsúly, a hangerő, a hanglejtés, a szabályos lüktetésű ritmus, a tempóváltás a gyermekek természetes beszédét gazdagítja. A mondókák a ritmikus szövegekben ismétlődő beszédhangokkal elősegítik a beszédhangok pontos észlelését, tiszta képzését, és a jó beszédritmus kialakulását. A dalokban, mondókákban ritmusokban előforduló régies szóhasználatok, és a tájnyelv szavai gyarapítják a gyermekek szókincsét. Az új szavak a sokféle énekes játék a szókincsét bővítik, a mozgással egybekötött cselekvések a szavak pontos megértését segítik.

A gyermekek lassabban énekelnek, minthogy beszélnek, így a lelassított mondókák, énekek ismételtetése a helyes artikulációt, a pontos kiejtést segíti elő.

C) Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az ábrázolás különböző fajtái; az építés, a mintázás, a képalakítás és a kézimunka.

Fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel (például rajzolásnál népi motívumok használata), szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, fontos, hogy kialakítsuk az igényt az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, az élmények befogadására.

Ezáltal formáljuk a gyermek képzeletét, fantáziavilágukat és esztétikai érzékenységüket.

Maga a tevékenység és annak öröme a fontos.

A kétnyelvű csoportban a vizuális tevékenységek során lehetőség adódik a szókincs bővítésre, többek között a színek, a formák, az eszközök neveinek, és a megjelenített formák megnevezésének gyakorlására.

Célunk:

Hogy az ábrázoló tevékenység olyan örömteli cselekvés legyen, amelyben a gyermek élmény és képzeletvilágának szabad önkifejezése érvényesül.

A gyerekek vizuális észlelés differenciálódják (alak, forma, a nagyság, a szín pontos felismerése, térérzékelés), emlékezés, képzelet, vizuális gondolkodás pontosabbá válik. Az intellektuális látás megalapozódik.

Célunk továbbá a tehetséges gyerekek gondozása, a lemaradók felzárkóztatása.

Feladatunk:

- A párhuzamos tevékenységek végzéséhez biztosítjuk a megfelelő légkört, és tárgyi feltételeket.
- Biztosítjuk a feltételeket, teret, lehetőséget az egész nap folyamán a gyerekek ábrázoló képességének fejlődéséhez.
- Olyan légkört teremtünk, amelyben a gyerekek szabadon megnyilatkozhatnak, kérdezhetnek, önállóan, saját elgondolás alapján alkothatnak.
- A szükséges eszközöket elérhető helyre tesszük, amelyek folyamatosan a gyerek rendelkezésére állnak. Az eszközök körét folyamatosan bővítjük (a csoport életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve).
- Biztosítjuk a fejlesztésünk tartalma alatt a gyerekek természetes anyagokkal dolgozhassanak, megismerkedhessenek az anyagok variálhatóságával (festés, tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, batikolás, karcolás stb.).

- Megismertetjük a gyerekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, eszközök használatával.
- Felkeltjük érdeklődésüket arra, hogy a játékhoz kiegészítő eszközöket készíthetnek. (pl.: korona, csákó, sütemény, távcső, stb.)
- Kihasználjuk a lehetőséget az udvaron és szabadban történő alkotásokra (rajzolás krétával, homokrajz készítés, homokból, hóból építés).
- A gyerekek alkotásait felhasználjuk az óvoda, csoportszoba esztétikus kialakításához. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.
- A gyerekekkel megismertetjük az óvoda környékén található szobrokat, életkoruknak megfelelő kiállításokat, múzeumi tárlatokat, kerületünk régi szép épületeit.
- A vizuális tevékenységgel az egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva segítjük a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakulását.

A fejlődés jellemzői:

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek ábrázolására jellemzővé válik a téma és formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Téralkításban, építésben ötletesek, együttműködők. Plasztikai munkáik egyéniék, részletezők.
- Képpalkotásaikban egyéni módon jelenítik meg elképzeléseiket, élményeiket.
- Formaábrázolásuk változatos. Emberábrázolásukban megjelennek a részletek, a mozgásuk jelzései.
- Fokozott önállósággal használják a megismert technikákat, (vágás, ragasztás, hajtogatás, varrás stb.), anyagokat (papír, textil, karton, fonal, agyag, festék, kréta).
- Finommotorika fejlesztése során kialakul a helyes ceruzafogás, laza csuklómozgás.
- Szem-kéz koordináció összehangolttá válik.
- Kialakul a domináns kezesség, irányfelismerés.
- Képesé válnak az irányok megkülönböztetésére, előbb a függőleges, majd a vízszintes síkba történő átfordításra (térbeli lent, síkban alul van). Bal-jobb irányok megkülönböztetésére.
- Kialakul a gyerek önazonosítása (testrészek ismerete, test fogalmak, oldaliság)
- Képesek részekből egészet alkotni.

- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetnek egymás alkotásairól, újabb terveket szőnek.
- Önállóan és csoportban is örömmel alkotnak.

Anyanyelvi nevelés:

Az ábrázoló tevékenységeknél a nyelvi és a képi, formai ábrázolás gyakori együttes alkalmazásával az óvodapedagógus felismerteti a gyerekekkel, hogy valamely élményt, eseményt, érzést többféle úton is ki lehet fejezni. Egy közös élmény elmondása, illetve lerajzolása után felhívhatjuk a gyerekek figyelmét, hogy valamennyiünk számára közös élményből mást-mást ragadtak ki, mondtak el, rajzoltak le, attól függően, hogy milyen érzéseket, gondolatokat váltott ki belőlük az élmény. A szóbeli és ábrázolóképeség egy-egy gyereknél különböző szinten állhat, de a két képesség mindenképpen segíti egymást. A tér érzékelés, a térbeli formai képzetek gazdagítása, az ábrázoló eszközök használatában szerzett tapasztalatok, az arányok, irányok, nyelvi kifejtésének gyakorlása előkészíti az írás-olvasás tanulásához szükséges képességek fejlődését is. A beszéddel kísért ábrázoló tevékenység jó gyakorlási forma a beszédhibás gyermekek számára.

D) Mozgás

A mozgás fontos szerepet tölt be a 3-7 éves gyerek életében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről.

Programunkban a mozgásfejlesztést széles spektrumban értelmezzük. A nagymozgástól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiséget fejleszti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is.

Mozgástevékenység a kétnyelvű csoportokban

A tevékenység vezetésében az angol nyelvű nevelő is részt vesz. Az instrukciókat és a mozgásos játékok szabályait először mindig magyar nyelven ismertetjük, és a későbbiekben, gyakorlás után, angol nyelven hangzanak el.

A mozgásos tevékenység is lehetőséget ad az angol nyelvű szókincs bővítésre, itt sajátítják el a vezényszavakat, a testrészek és az eszközök neveit, a téri irányok megnevezéseit, és a mozgáshoz kapcsolódó relációkat.

A mozgás által fejlesztjük a gyermek:

- mozgáskoordinációját
- kinezetikus-vizuális keresztcsatornáit
- verbális képességét
- szem-kéz koordinációját
- nagymozgását

- finommotorikáját
- szemfixációs képességét
- alaklátását

Célunk:

- A mozgás megszerettetése és a mozgáskedv megőrzése, egészséges életvitel kialakítása a gyermekeknél.
- A gyerekek mozgás által szerzett tapasztalatainak bővítése, a mozgáskészségek alakítása gyakorlással.
- Fejleszteni kívánjuk a mozgáson keresztül a gyermekek érzelmi és szociális képességét.
- Fejleszteni kívánjuk a természetes mozgásokat (járás, futás, egyensúlyozás, ugrás, dobás), valamint a testi képességeket (ügyesség, erő, gyorsaság, állóképesség, fizikai erőnlét).

Feladatunk:

- Építünk a gyermek mozgás tapasztalatára, játékos kedvére. A mozgás tevékenység legértékesebb anyaga a játék. A szabad mozgástevékenységet tudatos környezetalkítással teremtjük meg a gyerekeknek a csoportszobában, tornateremben illetve a szabadban.
- Arra törekszünk, hogy a módszereket a gyerekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve az aktuális tevékenységhez rendeljük.
- Figyelmet fordítunk a különleges bánásmódot igénylő gyerekek segítésére a megfelelő differenciálással. Azt, hogy az adott gyakorlatot ki-ki a saját képességei szerint hajthassa végre.
- Biztosítjuk a mozgásfejlesztés feltételeit, a csoportszoba berendezésénél fontos szempont a gyerekek életkora, a csoport összetétele. A csoportszobát a gyerekek egyéni mozgásszintjének, mozgásigényének, valamint az életkori sajátosságainak figyelembevételével alakítjuk ki.
- Az SNI gyerekek esetében az integrált nevelést segítő specifikus fejlesztést, egyéni továbbhaladást biztosítjuk.
- Pedagógiai fejlesztési terveinkben kiemelt szerepet kap a gyermekek tevékenységeinek fejlesztése.
- Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
- A mozgásos tevékenységeknél felkeltjük és fenntartjuk a gyermekek érdeklődését.
- Felismerjük a gyermekekben a tehetség ígérését, és tudatosan segítjük annak kibontakoztatását.
 - A mozgásos tevékenységeknél a gyermekeknek személyre szabott értékelést adunk.

A mozgásfejlesztés szervezeti formái:

A mozgásfejlesztés két szervezeti formában valósul meg:

- szabad mozgástevékenység
 - szervezett mozgástevékenység

Szabad mozgástevékenység

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítsunk számukra megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységre a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért a csúszáshoz, mászáshoz, bújáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk.

4-5 éves korban a nagymozgások mellett nagy hangsúlyt kap a szem – kéz, szem – láb koordináció és az egyensúly érzék fejlesztése. A szem – kéz, szem – láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötel és a manipulációs barkácsoló tevékenységek.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a hintázó, ringató, pörgő mozgások közben történik. Erre a célra jól használhatók: a különböző hinták, a Body – roll, lépegető, a tányérhinta, láncos lengőhinta, gerenda.

5-6-7 éves korban a finommotorika, a térirányok, a téri tájékozódás, és az oldaliság fejlesztése válik hangsúlyossá.

Szervezett mozgástevékenység

A szervezett mozgás:

- mindennapos mozgás és
 - heti rendszerességgel ismétlődő mozgásfoglalkozás formájában is megjelenik mindennapjainkban.

A **mindennapos mozgás** megalapozza annak igényét, hogy mindennap mozogni jó, szükséges. Ennek időtartama 10-15 perc, melynek középpontjában a mozgásos játék áll.

A **foglalkozások** felépítése és mozgásanyaga **dr. Tótszőlősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában című** könyvére épül és kiegészül a mozgáskotta módszerével és eszközeivel.

A foglalkozások szervezésénél fontos szempontnak tartjuk, hogy a gyermekek folyamatosan mozogjanak, a várakozási idő minimális legyen, és a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezhesék a különböző mozgásokat.

Differenciált feladatokkal segítjük, hogy minden gyermek megtalálja a képességének megfelelő mozgásos feladatot. A fejlődésben eltérést mutató gyermekeket is ösztönözzük a

mozgásra. Természetesen mindenben segítséget nyújtunk, amiben igénylik azt, de amit önállóan képesek elvégezni, azt elvárjuk tőlük is.

A játékot eszközként alkalmazzuk mozgásfejlesztés során, az egész foglalkozást áthatja. A feladatok végrehajtása során olyan készségeket, képességeket alakítunk ki, melyek elősegítik az egyre pontosabb mozgásvégzést.

A pozitívumokat kiemelve helyes mintaadással ösztönözzük a gyermekeket az esztétikus mozgásra.

A mozgásanyagtól és az időjárástól függően a késő tavaszi és kora őszi időszakban a foglalkozásokat a szabadban szervezzük, más időszakokban a tornateremben.

A rendszeres mozgásra szoktatás elvei:

Ahhoz, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a rendszeresen végzett, szervezett keretek között zajló sokirányú mozgásfejlesztésben mozgásélményeket kell biztosítanunk számukra. Ezt sok játékkal és játékos gyakorlatok végzetésével valósítjuk meg. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni adottságait és képességeit, amit a fokozatosság elvével párosítunk. A foglalkozásokon a részvétel kötelező, de nem kényszeríthető.

Célunk a belső igényből fakadó mozgásaktivitás kialakítása. A gyermekeknek, a befogadással egyidejűleg lehetőséget biztosítunk a mozgásra kötetlen, majd szervezett keretek között is. A befogadás után fokozatosan válik játékos keretek között kötelező foglalkozássá. A visszahúzódozó gyermeket türelemmel, tapintatosan vezetjük be a mozgásos tevékenységbe. A foglalkozásokon, elsősorban a játékos utánzó mozgások, és a játékok dominálnak. A kézi szereket - labda, szalagok, kendők, babzsák - a kezdetektől fogva nehézségi fokuknak megfelelően alkalmazzuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Megszeretik, és igénylik a mozgást.
- Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Növekszik teljesítőképességük.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik tér-és időtájékoztató képességük.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Kislabdát hajítanak, labdát vezetnek.
- Egyéni, csoportos sor- és váltóversenyt játszanak a szabályok pontos betartásával.
- Állórajtból indulva 20-30 métert futnak
- Egyensúlyoznak padmerekvítő gerendán
- Neki futással akadályt ugranak, talajérkezésüket fékezni tudják.
- Megértik az egyszerűbb vezényszavakat.

Anyanyelvi nevelés:

A mozgásfoglalkozásokon a gyerekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli leírás alapján hajtsanak végre bizonyos mozdulatokat, cselekedjenek, hangolják össze mozgásukat. Ez a beszéd cselekvésszabályozó szerepét biztosítja.

E) Külső világ tevékeny megismerése

Környezettel való ismerkedés az óvodai nevelésünk egészét átható folyamat. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezeti nevelés a kétnyelvű csoportokban lehetőséget ad az angol szókincs bővítésére, amely új csatornát nyit az ismeretek, tapasztalatok befogadására.

Célunk:

- A gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a szűkebb-tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet felfedezése során.
- Közvetlen tapasztalatszerzésen keresztül érzékeljék a környezet esztétikumát.
- A gyermek egyéni ismeretei bővüljenek a változatos tapasztalatszerzési lehetőségek útján.

Feladatunk:

- Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek által a játék és más tevékenység során a gyerekek sokoldalú élményekhez juthatnak.
- Megfigyeléseket végeztetünk az őket körülvevő természeti környezetről, segítve a matematikai képzetek, fogalmaik, ismereteik kialakulását.
- Elősegítjük a sokoldalú tapasztalatszerzés során a környezetben végbe menő változások, ismeretek között lévő összefüggések megláttatását, életkoruknak megfelelő szinten.
- A gyermekek érdeklődésére, fejlettségére és ismereteire alapozva, mozgásigényüket kihasználva segítjük a környezetben végbemenő változások megértését.
- Természetes környezetben nyújtunk sok tapasztalatszerzési lehetőséget a gyermekeknek, hogy észleléseik minél pontosabbak és részletesebbek legyenek.
- Lehetőséget teremtünk az alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, szimulációs játékokra, gyűjtőmunkára.
- Lehetőséget nyújtunk a környezet gondozására, tisztántartására, az élőlények védelmére.
- A szülőket bevonva alapozzuk meg a környezeti kultúra iránti igényt.

- A kétnyelvű csoportban angol nyelven is megismertetjük a gyermekekkel az őket körülvevő világ kifejezéseit és a matematikai tevékenységek során az ahhoz kapcsolódó fogalmakat, a számlálás és a geometria kifejezéseit, számok megnevezéseit.

A környezeti nevelés során, a gyermekekkel már a befogadás ideje alatt beszélgetünk az óvoda életéről. Megismertetjük velük az itt dolgozó felnőtteket, megfigyeljük az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját. Beszélgetünk a családról, képeket nézegetünk, szerep-és szimulációs játékokat játszunk. Megismerkedünk más foglalkozásokkal, munkahelyekkel (pl.: tűzoltó, postás, fodrász stb.).

Testüket, érzékszerveik funkcióit megismertetjük. Testük ápolását, védelmét tudatosítjuk. Felismertetjük a mozgás, a sportolás jelentőségét, egészségük megóvása érdekében. Megismertetjük az orvos, védőnő, fogorvos munkáját, annak fontosságát. Megfigyeljük különféle munkaeszközök használatát.

Tájékozódunk, sétát teszünk az óvoda környékén. Megismerkedünk Újpest nevezetességeivel (Városháza, Víztorony, Ősz szobor, Tél szobor stb.). Élményeiket elmeséltetjük velük, rajzban kifejeztetjük.

Séta közben gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait. Megfigyeljük a járműveket, megkülönböztetjük a személy- és teherszállító járműveket. Utazunk buszon, metróon, vasúton. Ellátogatunk hajóállomásra, vasútállomásra, esetleg repülőtérre. Összehasonlítjuk a szárazföldi-, vízi-, légi közlekedési eszközöket. Megfigyeljük a közlekedési dolgozók munkáját.

Ismétlődő tevékenységeken keresztül megfigyeljük a napszakokat.

Figyelemmel kísérjük az évszakok változásait. Segítjük az összefüggések felismerését a levegő felmelegedése és a természet változása között, az időjárás és az öltözködés között.

Felívjuk figyelmüket környezetük esztétikumára, színek, fények, illatok harmóniájára (ősz-nyár színpompájára, tél fehérsége, tavasz zöldellése).

Tapasztalatot szerzünk gyümölcsökről, zöldségfélékről, virágokról, ellátogatunk a piacra különböző évszakokban. Megfigyeljük, gondozzuk az óvoda udvarán lévő kis kertünket. Szülőket is bevonva Takarítási világnapján, és Föld világnapján virágokat, zöldségpalántákat ültetünk. Rügyeztetünk, hajtatunk, csíráztatunk, magokat ültetünk. Gondozzuk és fejlődésüket megfigyeljük. Leveleket, terméseket gyűjtünk, amit felhasználunk ábrázoláshoz, barkácsoláshoz, csoportszoba díszítéshez. Víz világnapján felhívjuk figyelmüket a víz fontosságára, lehetőség szerint elmegyünk a Duna Múzeumba.

Megismerkedünk a természetes környezetünkben különféle állatokkal (háziállat, bogarak, madarak). Állatok világnapján ellátogatunk az állatkertbe. Madarász ovi programon veszünk részt, videó filmekben, képeken, diákon ismerkedünk vadállatokkal, csoportosítjuk az állatokat lakóhelyük, hasznuk, és róluk való gondoskodás szerint. Összehasonlítjuk az ismert állatokat. Folyamatosan részt veszünk a madarak téli etetésében.

A témakörök keretét az évszakok adják. Ehhez rendeljük a növény- és állatvilág, az ember és környezete, a hagyományok témaköreit. Itt kell kiemelnünk a helyi sajátosságok megjelenítését, elsősorban azt, hogy a témák csak azon ismereteket közelítsék, mélyítsék,

amelyekről ebben a közegben konkrét tapasztalatokat szereznek a gyermekek. Alkalmanként a gyermekek ismereteket szereznek életterüktől távol álló témákról is.

A gyermek a környezet megismerése során **matematikai tartalmú tapasztalatoknak**, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Megismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

A gyermekek a tapasztalatszerzés során összehasonlítanak, osztályoznak és sorba rendeznek tárgyakat, személyeket egy-egy megnevezett tulajdonság szerint, illetve saját szempont alapján.

A számfogalom kialakulását előkészíti a mennyiségek összemérése, hosszúság, tömeg vagy űrtartalom szerint. Ennek során megismerkednek az összemérés eszközeivel, módjával. Használják a magasabb, alacsonyabb, hosszabb, rövidebb, több, kevesebb, nehezebb, könnyebb, illetve az ugyanolyan, magas, alacsony, stb. kifejezéseket.

A halmazok összemérésénél az elemek darabszáma szerint gyakorolják a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát. Képesek kis számokat összkép alapján megítélni, nagyobb számkörben megszámlálnak. Tapasztalatokat szereznek a geometria körében, építések, alkotások létrehozásával, szabadon és másolással.

Tevékenységeket végeznek tükörrel, tájékozódnak térben és síkban ábrázolt világban. Az irányokat a gyermekek mozgásokkal kísérik, ennek a során megismerik az alá, fölé, elé, mögé kifejezéseket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Ismeri és megkülönbözteti az évszakokat, hónapokat, hét napjait, napszakokat.
- Ismeri a növény és állat szót, képes ezeket gyűjtő fogalmakként használni. Képes összehasonlításokat végezni, tulajdonságokat felsorolni, részt vesz a növénygondozásban. Látja az ok-okozati összefüggéseket.
- Felismeri és megnevezi környezete színeinek sötét és világosabb színeit.
- Tisztában van testsémájával.
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik, tudja lakcímét, testvérei nevét, szülei foglalkozását, saját születési helyét és idejét.
- Ismeri a közelben levő közintézményeket.
- Becsüli és szereti a természetet, igényévé válik az őt körülvevő élővilág és esztétikus környezet megóvása.
- Kialakul a mennyiség fogalma.
- Képes több mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, kevesebbet, nagyobbat, többet létrehozni.
- Helyesen használja a tő- és sorszámneveket.

- Tud 10-es számkörbe bontani, részhalmazokat egyesíteni. Megtudja állapítani, hogy több, kevesebb, vagy ugyan annyi-e.
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
- Képes elemi másolásokra síkban és térben is.
- Felismeri a különböző síkmértani, és térbeli formákat.
- Tapasztalatai vannak a szimmetriáról.
- Próbálkozik a matematikai nyelvezet használatával.

Anyanyelv:

A külső világ tevékeny megismerése, annak témakörei gazdagon járulnak hozzá az anyanyelvi neveléshez (például tárgyakat, anyagokat, minőségeket jelölő szavak, összehasonlítás szavai). A matematikai tartalmú tapasztalatok révén a beszéd és a gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik. Az anyanyelvi nevelést szolgálják a térbeli tapasztalatgyűjtések és matematikai feladatok végzése során megismert nyelvi kifejezések.

3. MUNKA

A munka bizonyos célra irányuló tevékenység, melynek következtében a gyermek megfigyeléseket végez, tapasztalatokat szerez, ismeretei bővülnek társadalmi, természeti környezetéről. A tevékenységek gazdagítják a gyermek cselekvési lehetőségeit. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket a játékában is utánozza.

A gyermek számára a munka - ugyanúgy, mint a játék - örömet okoz, a személyiségfejlesztés fontos eszköze. Az óvodáskor végéig játékos marad, a gyermek utánzókedvére épül. A gyermek munkajellegű tevékenysége önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a kötelességtudat és a közösségi kapcsolatok alakításának eszköze. Munkavégzés közben a gyerekek fontos tapasztalatokat, ismereteket szereznek, hozzájárul értelmi képességeik fejlődéséhez.

Célunk: a munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek személyiségfejlődését, képességeit.

Feladatunk:

- Megteremtjük a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- Arra törekszünk, hogy elegendő munkalehetőséget biztosítsunk gyermekeknek.
- Életkori sajátosságaikat figyelembe véve, lehetővé tesszük számukra, hogy amire képesek, azt egyedül végezzék el.
- Elegendő mennyiségű eszközt, helyet és időt biztosítunk a munkatevékenységhez.

- Kiemelt figyelmet fordítunk a baleset megelőzésre
- Figyelembe vesszük a gyerekek egyéni sajátosságait, képességeit.
- Folyamatos pozitív megerősítést alkalmazunk.
- Segítjük a szülőket abban, hogy gyermekeiket a saját személyeikkel kapcsolatos teendők elvégzéseire szoktassák, pozitív megerősítéssel ösztönözzék őket.
- Ismerjük és tudatosan alkalmazzuk a gyermekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanítási módszereket, eszközöket.
- Ismerjük és tudatosan felhasználjuk a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását.
- Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
- A gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részeinek tekintjük, és a megértést segítő módon reagálunk rájuk.
- Felkeltjük és fenntartjuk a gyermekek érdeklődését.
- Feltárjuk és szakszerűen kezeljük a nevelési / tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.
- Fejlesztjük a gyermekek tanulási képességeit, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremtünk.
- A nevelés / tanulás támogatása során építünk a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira.
- Nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremtünk.
- Ösztönözzük a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési / tanulási folyamatban.
- Az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhoz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosítunk.
- Támogatjuk a gyermekek önálló gondolkodását, ismerjük, és a nevelési- tanítási- tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.
- A nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordítunk.
- Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használunk.
- Pedagógiai céljainknak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választunk vagy készítünk.
- A gyermekeknek személyre szabott értékelést adunk.
- Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe vesszük azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére.

- A gyermekek számára adott visszajelzéseink rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.
- Elősegítjük a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

Munkajellegű tevékenységek az óvodában:

- Az önkiszolgálás
- A naposi munka
- Alkalmoszerű munkák

Az **önkiszolgálás** olyan tevékenység, amely az óvodába lépéstől az iskolakezdésig végig jelen van (pl.: testápolás, öltözködés, étkezés, stb.). Az önkiszolgáló munka az óvodáskorú gyermek preferált tevékenysége pedagógiai szempontból, mert a szokások hosszú folyamatában, a hasonló körülmények között gyakorolt tevékenység rögzül.

A **naposi munkára** fokozatosan szoktatjuk, neveljük a gyermekeket, korosztály – és egyéni fejlettségi szint szerint. Fontos pedagógiai szempont a szociális fejlettség elérésében a közösségért végzett tudatos, rendszeres naposi munka végzése.

Az **alkalmoszerű, spontán munka** tevékenységek is átgondolt pedagógiai munkát igényelnek.

Ezek lehetnek időszakosak, eseti jellegűek pl.: környezet rendbetétele, segítség a felnőtteknek, társaknak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen vállalnak munkatevékenységet.
- Alapvető szükségleteiknek képesek önállóan eleget tenni.
- Aktívan részt vállalnak a környezet rendbetartásában.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízatásokat.
- Szívesen segítenek másoknak, vállalnak közösségért végzett tevékenységeket
- Naposi tevékenység során képesek többféle munkafolyamatot összehangolni.
- Munkájukkal részt vesznek a növények, a kert gondozásában.

Anyanyelvi nevelés:

A tevékenység keretében tág lehetőség adódik a komplex anyanyelvi nevelés megvalósítására. A gyermekekkel való közvetlen kapcsolat alapja a beszédhelyzetek kibontakozása. Lehetőség nyílik a különböző érzelmi állapotok kifejezésére, a metakommunikációs jelzések használatára. A szabályok és az eszközhasználat elsajátításával

a gyermekek új kifejezéseket tanulnak meg. Az elhangzó utasítások megértése elősegíti a beszédfejlődést, szókincsbővítést. Erősödik a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködés.

VI. INTEGRÁCIÓ - KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetést bármilyen okból. Társadalmi beilleszkedését segítjük. Természetesnek vesszük és értéként kezeljük a különböző, sokszínű kulturális hátteret, gondolkodásmódot, a különbözőséget.

Célunk: A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon gyerekek között személyiségük különbözősége.

Feladatunk:

Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása

1. Sajátos nevelési igényű gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartás –szabályozási zavarral) küzd.

A feltételek megteremtését követően abban az esetben nyer felvételt, ha az óvodai nevelésen belül, a többi gyermekkel együtt, integrált nevelési keretek között fejleszthető.

A gyermek érdekében az integráció csak szakfejlesztéssel együtt biztosítható óvodánkban. Elengedhetetlen az együttműködés a gyermekek nevelésében közreműködő más személyekkel, természetesen elsősorban a szülőkkel.

Az óvodapedagógusnak úgy kell segítenie a gyermek beilleszkedését a csoportba, hogy ne csorbítsa önállóságát, ugyanakkor a többi gyermeket a segítőkészségre nevelje.

Célunk: a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének, személyiségfejlődésének, esélyegyenlőségének előmozdítása.

Feladatunk:

- a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatainak, a motoros képességek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése
- az egyes területek a fogyatékoságnak megfelelő hangsúlyozása a fejlesztésben
- törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek
- a gyerekeket egyéni terv szerinti fejlesztése, speciális szakember bevonásával
- differenciáló módszerek, alkalmazása az integrált nevelésben
- a sajátos nevelési igénynek megfelelő környezet kialakítása, megfelelő tárgyi feltételek, segédeszközök biztosítása
- az önálló tevékenységhez szükséges differenciált segítségadás

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képességeik önmagukhoz viszonyítottan fejlődtek
- az adottságukhoz viszonyított legmagasabb önállóságra, együttműködésre képesek
- képesek a közösségbe való beilleszkedésre
- kommunikációs technikájuk, együttműködési készségük fejlődött
- egészséges énképük, önbizalmuk megalapozódott
- a fejlettebb területeken képességeik továbbfejlődtek
- a közösségben minden gyerek alkalmazkodó készsége, toleranciája, empátiája fejlődött az együttnevelés során.

2. A nemzetiséghez tartozó gyermekek és a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek

A gyermekek sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságra tekintettel a személyiség fejlesztése differenciált módszerekkel vezet eredményhez. A tudástartalmakhoz való hozzájutás esélyét minden kisgyermek számára biztosítjuk. Ugyanakkor esélyeik javítása érdekében sajátos szükségleteik kielégítésére törekszünk (pl. a magyar nyelvi nevelés fontossága). Tiszteletben tartjuk saját nyelvüket, ugyanakkor a gyermekekkel való közös játék és az óvoda más tevékenységformái közben elsajátítják a magyar nyelvet.

Célunk: A nemzetiséghez tartozó, továbbá a migráns gyermekek önazonosságának megőrzése, kultúrájuk, hagyományaik ápolásának, erősítésének, átörökítésének elősegítése, társadalmi integrációjuk elősegítése.

Feladatunk:

- a jellegzetes hagyományok, szokások felkutatása, ápolása, identitástudatuk kialakítása, fejlesztése
- felkészülés a gyermek fogadására
- megismertetni a gyermeket a magyar kultúrával, szokásokkal
- hazánk értékeihez való pozitív kötődés kialakítása
- a magyar nyelv elsajátításának segítése
- az óvodai csoporthoz tartozó más gyerekeknél nyitott és megértő viselkedés tanúsítása a nem magyar anyanyelvűek és kultúrák iránt
- pedagógiai feladataink során figyelembe vesszük és értéként közvetítjük a gyermekek, közösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságait

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyermek szívesen jár óvodába
- szívesen játszik társaival, és a többségi csoporttársak is keresik a társaságát
- önazonosságukat megőrzik, kisebbségi kultúrájuk értékeire büszkék
- saját gyökereit, kultúráját megtartva ismeri és érzelmileg kötődik hazánk értékeihez
- betartják a közösségi szabályokat, akarati személyiségjegyeik életkoruknak és adottságaiknak megfelelően fejlettek.
- a gyermekek pozitív érzelmekkel, természetesnek élik meg más népek kultúráját

3. Tehetséges gyermekek - tehetséggondozás

A tehetség a legritkább esetben tud önmagától utat törni, fejlődni, ehhez az kell, hogy a szülő, a pedagógus felismerje ezt, megadja a gyorsabb haladáshoz, az intenzívebb fejlődéshez szükséges többletsegítséget

Célunk: A gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése, képességeik kibontakoztatása.

Feladatuk:

- a tehetség (valamely kiemelkedő adottság, képesség) legkorábbi felismerése
- az egyéni aktuális fejlettséghez igazított fejlesztés biztosítása, speciális szükségletek kielégítése
- tevékenységek szervezése a gyermekek saját aktivitására támaszkodóan
- az intellektus, a kreatív önkifejezést támogatása, a szocializáció, az önismeret elősegítése

- a fejlesztéshez szükséges speciális eszközrendszer biztosítása
- a szülő segítése gyermeke nevelésében

Kiemelkedően tehetségesnek azt a gyermeket tekintjük, aki egy adott területen sokkal többet képes teljesíteni az életkorának megfelelő átlagnál, aki viszonylag kevés segítséggel nagyon gyorsan tud előrehaladni, fejlődni az adott területen.

Az öt év alatti gyerekeknél nem „fejlesztésre”, hanem egyszerűen csak megfelelő környezetre és érzelmi biztonságra van szükségük. A gyermekek személyiségének, képességeinek megfigyelése során felmérjük, hogy melyek azok a területek ahol tehetségük megmutatkozik.

Külön tehetség gondozásra, fejlesztésre az 5-6-7 éves gyermekek esetében kerülhet sor. Ennek érdekében tehetségkuckókat működtetünk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- kiemelkedő képessége fejlődik
- társai elismerik
- társas kapcsolataiban kiegyensúlyozott

VII. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

Az óvodai gyermekvédelem célja a prevenció, a veszélyeztettség kialakulásának megelőzése, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése, a gyermekek jogainak és érdekeinek minél szélesebb körű érvényesítése.

Az óvodákban minden pedagógus közreműködik a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében, a gyermek családban történő nevelkedésének segítésében. Minden esetben a gyermek mindenképp felett álló érdekét vesszük figyelembe. Személyes kapcsolatot alakítunk ki azokkal a szülőkkel, akik segítséget kérnek, és kellő körültekintéssel, tapintattal azokkal a családokkal is, akik bár nem kérnek támogatást, mégis rászorulnak.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységben, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseknél - minden óvodapedagógus saját csoportja gyermekvédelmi felelőse.

Hátrányos helyzetű gyermek az, akinek alapvető szükségleteinek kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családjá, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális és kulturális téren. Mindez azonban még nem veszélyezteti egészséges személyiségfejlődését, de az optimális fejlődési lehetőség akadályozott.

Kialakulásához vezető tényezők:

- alacsony jövedelmi, fogyasztási szint,
- rossz lakáskörülmények,
- a szülő alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje.

Következménye lehet a gyermek esélyegyenlőtlensége.

Veszélyeztetett gyermekek azok, akik testi, lelki, erkölcsi és értelmi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja, ami a személyiségfejlődésben torzulást idézhet elő. A gyermek egészséges személyiségfejlődése akadályozott. A veszélyeztetettség a személyiségfejlődésnek csupán a fenyegetettségét minősíti.

A gyermekek veszélyeztetettségének okai:

- nevelési hiányosságok, elhanyagoló nevelés
- antiszociális környezet
- rossz lakásviszonyok
- egészségügyi okok
- rossz anyagi helyzet
- megromlott családi kapcsolat
- a családban a devianciák halmozott előfordulása.

Következmény lehet a gyermek egészséges személyiségfejlődésének sérülése, deviáns magatartásformák kialakulása.

Az óvoda jelzéssel köteles élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Család és Gyermejjóléti Központnál, illetve kötelessége hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más veszélyeztető ok fennállása, illetve a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelemben dolgozó személyek, szervek, intézmények és hatóságok kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. A jelzőrendszer tagjai ezen kötelezettségüket írásban - krízishelyzet esetén utólagosan – kell, hogy teljesítsék. A Gyermejjóléti Központ a tett intézkedésről tájékoztatni köteles a jelzéstevőt.

Jelzési kötelezettség: óvodapedagógus> óvodavezető> felsőbb szervek.

Óvodavezető feladatai:

- óvodai szinten összefogja a gyermekvédelmi munkát

- a kapott jelzéseket, információkat ellenőrzi
- gyermekvédelmi ügyekben segíti a csoportban dolgozó óvodapedagógusokat
- kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel
- gyermek veszélyeztetettsége esetén azonnal intézkedik
- hatósági eljárást kezdeményez a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos adminisztrációt, nyilvántartást és statisztikát vezet
- nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket.

Óvodapedagógusok feladatai:

- a mindenkori érvényben lévő gyermekvédelmi törvény ismerete
- saját gyermekcsoportban minden év elején felméri a gyermekek, családi és szociális helyzetét, veszélyeztetettség felismerése esetén, az okok feltárása, nyilvántartásba vétel
- feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek testi, lelki, mentális egészség fejlődését hátrányosan befolyásolják
- a veszélyeztetési okok változásának figyelemmel kísérése
- az óvodapedagógus segítő közreműködése
- a családokban bekövetkező minden változás azonnali leereagálása, szükséges segítségnyújtás, illetve megoldások közös keresése
- az óvoda vezetőjének jelzés megtétele a gyermekeket veszélyeztető körülményekről
- sajátos eszközeinkkel, a nyugalom, a bizalom, a szeretet légkörével ellensúlyozni a gyermekek kiszolgáltatottságát, az egyes gyermekek bárminemű hátrányait, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű gyermekkel differenciált bánásmódot alkalmazása
- családlátogatást végez igény szerint
- a törvényes adatközlést biztosítja intézkedés esetén

Minden óvodapedagógust és alkalmazottat titoktartási kötelezettség terhel a gyermekkel és családjával kapcsolatban a mindenkori törvényi szabályok szerint. Ez minden olyan tényre, adatra, információra vonatkozik, amelyről hivatásának ellátása során szerez tudomást.

Munkánk eredményes, ha:

- prevenció során meg tudjuk akadályozni a veszélyeztettség kialakulását
- egyedi probléma esetén segíteni tudunk

- a hátrányos helyzetben lévő családokkal jól működünk együtt
- differenciált bánásmóddal kompenzálni tudjuk a gyermek hátrányait
- a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek segítségével szükség esetén a gyermeket biztonságba, megnyugtató környezetbe helyezhetjük
- a rászoruló családok bizalommal fordulnak az óvodához problémáik megoldásához való segítségadásért.

VIII. MELLÉKLETEK

1. Külső-belső elvárások megjelenése a Pedagógiai Programban

A Nyár Óvoda Pedagógiai Programjához kapcsolódó további feladataink	
Az óvodavezető feladatai	Pedagógiai Programhoz való kapcsolódás helye
Az intézményi működést befolyásoló azonosított, összegyűjtött, értelmezett mérési adatokat, eredményeket felhasználja a stratégiai dokumentumok elkészítésében, az intézmény jelenlegi és jövőbeli helyzetének megítélésében, különösen a nevelés/tanulás szervezésében és irányításában.	3.B Pedagógiai dokumentáció
A kollégákkal megosztja a nevelési/tanulási eredményességről szóló információkat.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Beszámolót kér a gyermek megfigyelésén, és a helyben szokásos méréseken alapuló egyéni fejlődés változásáról és elvárja, hogy a tapasztalatokat felhasználják a gyermek fejlesztése érdekében.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Irányításával az intézményben kialakítják a gyermekek értékelésének közös alapelveit, melyekben hangsúlyosan megjelenik a fejlesztő jelleg.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Irányításával az intézményben a fejlesztő célú visszajelzés beépül a pedagógiai kultúrába.	3.B Pedagógiai dokumentáció
A jogszabályi lehetőségeken belül a pedagógiai programot, az Óvodai nevelés országos alapprogramjára (ONAP) alapozva, az intézmény sajátosságaihoz igazítja.	I.1. Bevezető
Irányítja az éves nevelési, az éves tanulási/tevékenységi/projekt/tematikus terv, és az éves tervezés egyéb dokumentumainak kidolgozását és összehangolását annak érdekében, hogy azok lehetővé tegyék a pedagógiai program teljesítését valamennyi gyermek számára.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Irányítja a differenciálót, az egyéni nevelési/tanulási utak kialakítását célzó nevelés/tanulástámogató eljárásokat, a hatékony gyermeki egyéni fejlesztést.	VI. Integráció – kiemelt figyelmet igénylő gyermekek
Gondoskodik róla, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (tehetséggondozást, illetve felzárkóztatást igénylők) speciális támogatást kapjanak.	VI. Integráció – kiemelt figyelmet igénylő gyermekek
Nyilvántartja a kötelező óvodai nevelésből távolmaradás kockázatának kitett gyermekeket, és aktív irányítói magatartást tanúsít a távolmaradás megelőzése érdekében.	VII. Gyermekvédelmi feladatok
A jövőkép megfogalmazása során figyelembe veszi az intézmény külső és belső környezetét, a folyamatban lévő és várható változásokat.	II.3. Óvodakép IV.1. Személyi feltételek IV.2. Tárgyi feltételek
Szervezi és irányítja az intézmény jövőképeinek, értékrendjének, pedagógiai és nevelési elveinek megismerését és nevelési/tanulási-tanítási folyamatokba épülését.	II.3. Óvodakép
Az intézményi jövőkép és a pedagógiai program alapelvei, célrendszere a vezetői pályázatában megfogalmazott	I.1. Bevezető II.3. Óvodakép

jövőképpel fejlesztő összhangban vannak	IV.1. Személyi feltételek IV.2. Tárgyi feltételek
Figyelemmel kíséri az aktuális külső és belső változásokat, konstruktívan reagál rájuk, ismeri a változtatások szükségességének okait.	Jogszabályi háttér
Ösztönzi a nevelőtestület tagjait önmaguk fejlesztésére illetőleg önfejlesztésére.	IV.1. Személyi feltételek
Alkalmat ad az óvodapedagógusoknak személyes szakmai céljaik megvalósítására, támogatja munkatársait terveik és feladataik teljesítésében.	IV.1. Személyi feltételek
Olyan nevelési/tanulási környezetet alakít ki, ahol az intézmény szervezeti és tanulási kultúráját a nevelési/tanulási folyamatot támogató rend jellemzi. (pl. mindenki által ismert és betartott szokások, szabályok)	V.2. A tevékenységben megvalósuló tanulás
Folyamatosan figyelemmel kíséri az intézmény működését befolyásoló jogi szabályozók változásait.	Jogszabályi háttér
Az intézményi dokumentumokat a jogszabályoknak megfelelően hozza nyilvánosságra.	IX.2. Legitimációs záradék
Személyesen irányítja partnereinek azonosítását, részt vesz a partnerek képviselőivel és a partnereket képviselő szervezetekkel (például SZMK, óvodaszék) történő kapcsolattartásban.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai

A Nyár Óvoda Pedagógiai Programjához kapcsolódó további feladataink

Intézményi szintű feladatok	A Pedagógiai Programhoz való kapcsolódás helye
Az intézmény stratégiai és operatív dokumentumai az intézmény működését befolyásoló mérési (az Eredmények értékelési területnél felsorolt adatok), demográfiai, és más külső mutatók (például szociokulturális felmérések adatai) azonosítása, gyűjtése, feldolgozása és értelmezése alapján készülnek. Ezek segítik az intézmény jelenlegi és jövőbeni helyzetének megítélését.	II.3. Óvodakép
Az intézmény éves terveinek (éves munkaterv, éves intézkedési tervek, munkaközösségi tervek, a pedagógiai munka, tervezési dokumentumai, stb.) gyakorlati megvalósítása a pedagógusok és a munkaközösségek bevonásával történik.	II.3. Óvodakép
Az intézmény nevelési/tanítási céljai határozzák meg a módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását.	II.3. Óvodakép
Az intézményi pedagógiai folyamatok (például nevelési évre, gyermekcsoportra tervezett egymásra épülő tevékenységek) a személyiség- és közösségfejlesztést, az elvárt nevelési, tanulási eredmények elérését, a szülők, gyermekek és munkatársak elégedettségét és a fenntartói elvárások teljesülését szolgálják.	II.3. Óvodakép
Az óvodapedagógus tervező munkája során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt/tanított gyermekek és csoportok fejlesztési céljait.	3.B Pedagógiai dokumentáció
A pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben foglaltaknak,	3.B Pedagógiai dokumentáció

az esetleges eltérések indokoltak.	
A teljes pedagógiai folyamat követhető a tevékenységi tervben, a csoportnaplókban, valamint a gyermeki produktumokban.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Az intézményben folyó nevelési munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó megfigyelési /mérési rendszer működik.	3.B Pedagógiai dokumentáció
A gyermekek értékelése az intézmény alapidokumentumaiban elfogadott, közös alapelvek és követelmények (értékelési rendszer) alapján történik.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Az intézményben a gyermeki fejlődést folyamatosan követik, a gyermeki fejlődést dokumentálják, elemzik, és az egyes évek értékelési eredményeit összekapcsolják, szükség esetén fejlesztési tervet készítenek.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Az óvodapedagógusok a gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolnak szüleinek/gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában a gyermeknek.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Támogató szervezeti és tanulási kultúra jellemzi az óvodát.	II.3. Óvodakép
A gyermekek személyes és szociális képességeik felmérésére alkalmas módszereket, eszközöket, technikákat alkalmaznak az óvodapedagógusok az intézményben.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Az óvodapedagógusok módszertani kultúrája kiterjed a gyermekek személyes és szociális képességeinek fejlesztésére, és ez irányú módszertani tudásukat megosztják egymással.	IV.1. Személyi feltételek
A fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követik, s ha szükséges, fejlesztési korrekciókat hajtanak végre.	3.B Pedagógiai dokumentáció
A fejlesztés megvalósulása nyomon követhető az intézmény dokumentumaiban, a mindennapi gyakorlatban (óvodai és óvodán kívüli tevékenységek).	3.B Pedagógiai dokumentáció II.3. Óvodakép
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél rendelkeznek az óvodapedagógusok megfelelő információkkal, és alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő munkájukban.	VI. Integráció – kiemelt figyelmet igénylő gyermekek
Az intézmény vezetése és érintett óvodapedagógusa információkkal rendelkezik minden gyermek szociális helyzetéről.	VII. Gyermekvédelmi feladatok
Az intézmény támogatórendszert működtet: Felzárkóztatást célzó egyéni foglalkozást szervez. Integrációs nevelési/tanítási- módszereket fejleszt, és ezt be is vezeti. Nevelési, képzési, tanítási programokat, modelleket dolgoz ki vagy át, és működteti is ezeket. Célzott programokat tár fel. Kapcsolatot tart fenn valamely szakmai támogató hálózattal.	VI. Integráció – kiemelt figyelmet igénylő gyermekek IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Az önálló, cselekvéshez kötött tanulás támogatása érdekében az intézmény pedagógiai programjával összhangban történik a nevelési/tanítási módszerek, eljárások kiválasztása vagy kidolgozása és azok bevezetésének megtervezése.	IV.1. Személyi feltételek V.2. A tevékenységben megvalósuló tanulás
A nevelhetőségi, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak.	VI. Integráció – kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Az óvodapedagógusok a tanuláshoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzéshez (pl. játékhöz) szakszerű útmutatást és megfelelő eszközöket biztosítanak, alkalmazva a nevelés-tanítás-tanulás módszertanát.	V. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai
Az óvodán kívüli tevékenységek (megfigyelések, stb.) alkalmával a gyermekek a gyakorlatban tevékenységhez kötötten alkalmazzák a téma elemeit.	V.2. A tevékenységben megvalósuló tanulás.
Az óvodapedagógusok rendelkeznek a közösségfejlesztés folyamatának ismeretével, és az alapján valósítják meg a rájuk bízott óvodai csoportok, közösségek fejlesztését.	III.2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
A beszámolókból követhetők az alapelvek és a feladatok megvalósításának eredményei, különös tekintettel az intézményi hagyományok ápolására, a támogató szervezeti kultúrára.	II.4. Nevelési alapelveink
Az intézmény közösségi programokat szervez.	III.2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
A szülők a megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Bevonják a gyermekeket, a szülőket és az intézmény dolgozóit a szervezeti, nevelési és tanulási kultúrát fejlesztő intézkedések meghozatalába.	III.2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés IV.4. Az óvoda kapcsolatai
A részvétellel, az intézmény működésébe való bevonódással a gyermekek és a szülők elégedettek.	II.3. Óvodakép
Az intézmény pedagógiai programjának egyik prioritása a tanulás-tanítás eredményessége.	V.2. A tevékenységben megvalósuló tanulás
Az intézmény partnereinek bevonásával történik meg az intézményi működés szempontjából kulcsfontosságú sikertényezők azonosítása.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Nyilvántartják és elemzik az intézményi eredményeket: o helyben szokásos megfigyelésen, vagy más alapon megszervezett mérések eredményei esetleges sport, más versenyeredmények: országos szint, megyei szint, települési szint elismerések, 6 éves kor után óvodában maradó mutatók, elégedettségmérés eredményei (szülő, óvodapedagógus, pedagógiai munkát segítő), neveltségi mutatók.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Az intézmény kiemelt nevelési céljaihoz kapcsolódó eredmények alakulása az elvártaknak megfelelő.	II.3. Óvodakép II.5. Nevelési célunk
Az intézmény nevelési/tanítási célrendszeréhez kapcsolódóan a kiemelt eredmények dokumentálhatóak, és dokumentáltak pl. a beszámolókból. Az eredmények eléréséhez az alkalmazotti közösség nagy többsége hozzájárul.	3.B Pedagógiai dokumentáció
Az intézmény rendelkezik valamilyen külső elismeréssel.	I.3. Az óvoda bemutatása
A gyermekek követésének kialakult rendje, eljárása van.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
A gyermekek további eredményeit felhasználja a pedagógiai munka fejlesztésére.	3.B Pedagógiai dokumentáció II.5. Nevelési célunk
Az intézmény pedagógiai programjával összhangban a vezetés irányításával megtörténik a külső partnerek azonosítása, köztük a kulcsfontosságú partnerek kijelölése.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
A külső partnerek köre ismert az intézmény munkavállalói	IV.4. Az óvoda kapcsolatai

számára.	
Az intézmény az azonosított partnerekkel kapcsolatos tevékenységekről tartalomleirással is rendelkezik.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Az intézmény terveinek elkészítése során egyeztet az érintett külső partnerekkel.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Rendszeresen megtörténik a kiemelt kulcsfontosságú partnerek igényeinek, elégedettségének megismerése.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Rendszeres, kidolgozott és követhető az intézmény panaszkezelése.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Az intézmény vezetése a jogszabályban előírt módon eleget tesz tájékoztatási kötelezettségeinek.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Az intézmény a helyben szokásos módon tájékoztatja külső partnereit (az információátadás szóbeli, digitális vagy papíralapú).	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
A partnerek tájékoztatását és véleményezési lehetőségeinek biztosítását folyamatosan felülvizsgálják, visszacsatolják és fejlesztik.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Az intézmény részt vesz a különböző társadalmi, szakmai szervezetek munkájában és a helyi közéletben.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Az óvodapedagógusok és a gyermekek részt vesznek a különböző helyi/regionális rendezvényeken.	IV.4. Az óvoda kapcsolatai
Az intézmény kiemelkedő szakmai és közéleti tevékenységét elismerik különböző helyi díjakkal, illetve a díjakra történő jelölésekkel.	I.3. Az óvoda bemutatása
Az intézmény rendszeresen felméri a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, jelzi a hiányokat a fenntartó felé.	IV.2. Tárgyi feltételek
Az intézmény rendelkezik a belső infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó intézkedési tervvel, amely figyelembe veszi az intézmény nevelési/tanítási struktúráját, a nevelőmunka feltételeit és pedagógiai céljait.	IV.2. Tárgyi feltételek
Az intézmény rendelkezik rendszeres igényfelmérésen alapuló intézkedési tervvel.	IV.2. Tárgyi feltételek
Arra törekszik, hogy az intézkedési tervnek megfelelő fejlesztés megtörténjen, és ehhez rendelkezésre állnak a megfelelő tárgyi eszközök.	IV.2. Tárgyi feltételek
Az intézmény az IKT-eszközöket rendszeresen alkalmazza a nevelő munkájában, az eszközök kihasználtsága, alkalmazásuk nyomon követhető.	IV.2. Tárgyi feltételek
Az intézmény rendszeresen felméri a szükségleteket, reális képpel rendelkezik a nevelő munka humán erőforrás szükségletéről.	IV.1. Személyi feltételek
A humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzi a fenntartó számára.	IV.1. Személyi feltételek
A pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a szakértelem és az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap.	IV.1. Személyi feltételek
Az óvodapedagógusok végzettsége, képzettsége megfelel a	IV.1. Személyi feltételek

nevelő munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak.	
Az intézmény munkatársai gyűjtik és megosztják a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül.	II.3. Óvodakép
Az intézmény számára fontosak a hagyományai, azok megjelennek az intézmény alapidokumentumaiban, tetten érhetők a szervezet működésében, és a nevelő- oktató munka részét képezik.	II.3. Óvodakép
Az intézmény pedagógiai programja koherens a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramban foglaltakkal.	Jogsabályi háttér
A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-/tanulási feladatait, céljait.	Jogsabályi háttér
Az intézmény folyamatosan nyomon követi a pedagógiai programjában foglaltak megvalósulását.	IX.1. Érvényességi rendelkezések
A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történik, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak.	IV.1. Személyi feltételek
A nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelési-tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik.	II.3. Óvodakép

2. Érvényességi rendelkezések

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje: a nevelőtestület határozata alapján 2022. szeptember 1-jétől visszavonásig szól.

A törvényi változások követése miatt a pedagógiai program módosítását a nevelőtestület elfogadta és az intézményvezető jóváhagyta a I/20/191/2017 határozatszámom. A módosítás a fenntartóra többletköltséget nem hárít. A Pedagógiai Program hatályos 2022. szeptember 1-től.

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés
- törvényi változás
- szervezeti átalakítás
 - egyéb érdekegyeztető fórum módosító javaslata

A program bevalását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat esetén.

Előírás a program módosításának előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvodavezetőjének,
 - részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Nyilvánosság biztosítása: a Pedagógiai Program dokumentumot a Nyár Óvoda ügyviteli és iratkezelési szabályzata szerint kezeljük és a közérdekű adatok megismerésére irányuló szabályok szerint biztosítjuk a nyilvános hozzáférését.

Az óvodában a dokumentum hozzáférhető - helyben olvasásra minden alkalmazott és érdeklődő számára – az intézményvezetői irodában elhelyezett példány, és a gyermekcsoportokban elhelyezett példányok formájában, valamint hozzáférése biztosított az óvoda honlapján.

3. Legitimációs záradék

A programot készítette és elfogadta: az Újpesti Nyár Óvoda nevelőtestülete:

2022. szeptember 01.

A program módosítás történt jogszabályváltozás okán 2022. 09. 01.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Az Újpesti Nyár Óvoda pedagógiai programját jóváhagyta:

2022. szeptember 01.

.....

Dr. Altner Edit
intézményvezető

Szülői véleményezés:

Az Újpesti Nyár Óvoda Pedagógiai programját megismertük és az abban foglaltakkal egyetértünk.

A Szülők közössége nevében:

Budapest, 2022. szeptember 01.

.....

.....